

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**PRIMERJALNA ANALIZA PREJEMNIKOV SREDSTEV
EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ (ESRR) ZA
INVESTICIJE V TURISTIČNO INFRASTRUKTURO V OBEH
FINANČNIH OBDOBJIH**

Ljubljana, september 2009

LENI BALENT

IZJAVA

Študentka Leni Balent izjavljam, da sem avtorica tega magistrskega dela, ki sem ga zapisala v soglasju s svetovalko dr. Ljubice Knežević Cvelbar, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 28.9.2009

Podpis:

KAZALO

UVOD	1
1 VLOGA EVROPSKIH STRUKTURNIH SKLADOV	5
1.1 VLOGA IN POMEN STRUKTURNIH SKLADOV V EU	5
1.1.1 <i>Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)</i>	8
1.1.2 <i>Evropski socialni sklad (ESS)</i>	8
1.1.3 <i>Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS)</i>	9
1.1.4 <i>Finančni instrument za usmerjanje ribištva (FIUR)</i>	9
1.1.5 <i>Kohezijski sklad</i>	9
1.1.6 <i>Pobude skupnosti, inovativne aktivnosti in tehnična pomoč</i>	10
1.2 VLOGA IN POMEN EVROPSKIH STRUKTURNIH SKLADOV V SLOVENIJI	12
1.3 VLOGA IN POMEN STRUKTURNIH SKLADOV NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI	14
1.4 STRATEŠKE SMERNICE RAZVOJA TURIZMA V SLOVENIJI.....	15
1.4.1 <i>Pregled strateških dokumentov programskega obdobja 2004–2006</i>	15
1.4.2 <i>Pregled strateških dokumentov programskega obdobja 2007–2013</i>	16
2 ANALIZA DODELJENIH SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V PROGRAMSKEM OBDOBJU 2004–2006	22
2.1 CILJI PROGRAMSKEGA OBDOBJA NA PODROČJU TURIZMA	22
2.1.1 <i>Strateški cilji s področja turizma</i>	22
2.1.2 <i>Cilji projektov, ki jim je bilo odobreno sofinanciranje</i>	23
2.1.3 <i>Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja</i>	24
2.2 REZULTATI PROGRAMSKEGA OBDOBJA NA PODROČJU TURIZMA	25
2.2.1 <i>Dodeljena sredstva po posameznih javnih razpisih v programskem obdobju 2004–2006</i>	25
2.2.2 <i>Podprti projekti po razpisih glede na tip projekta in velikost podjetja</i>	26
2.2.3 <i>Vrste projektov po namenih</i>	28
2.2.4 <i>Število projektov, število novih delovnih mest, število ležišč, nočitev, število obiskovalcev po regijah</i>	28
2.2.5 <i>Poraba sredstev</i>	29
2.3 PRIMERJAVA ZASTAVLJENIH CILJEV IN DOSEŽENIH REZULTATOV PROJEKTOV	29
3 ANALIZA DODELJENIH SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V FINANČNI PERSPEKTIVI 2007–2013	31
3.1 CILJI FINANČNE PERSPEKTIVE NA PODROČJU TURIZMA	31
3.1.1 <i>Strateški cilji s področja turizma</i>	32
3.1.2 <i>Cilji projektov, ki jim je bilo odobreno sofinanciranje</i>	33
3.1.3 <i>Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja</i>	33
3.2 REZULTATI PROGRAMSKEGA OBDOBJA NA PODROČJU TURIZMA	34
3.2.1 <i>Dodeljena sredstva po posameznih javnih razpisih v programskem obdobju 2007–2013</i>	34
3.2.2 <i>Podprti projekti po velikosti prijaviteljev (mala, srednja in velika podjetja)</i>	35
3.2.3 <i>Vrste projektov po namenih</i>	35
3.2.4 <i>Število projektov Slovenskega podjetniškega sklada in Ministrstva za gospodarstvo po regijah</i>	36
3.2.5 <i>Število projektov po regijah in realiziranih ciljih: nova delovna mesta, število ležišč, nočitev in obiskovalcev, površine bazenov in green fee-jev po regijah</i>	37
3.3 PRIMERJAVA ZASTAVLJENIH CILJEV IN DOSEŽENIH REZULTATOV PROJEKTOV	39

4 PRIMERJAVA DODELJEVANJA SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V OBEH PROGRAMSKIH OBDOBJIH	40
SKLEP.....	46
LITERATURA IN VIRI.....	49
PRILOGE	

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Kazalniki programskega obdobja 2004–2006, vezani le na področje turizma.....	23
Tabela 2: Cilji v programskem obdobju 2004–2006.....	24
Tabela 3: Posamezne regije po prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj.....	25
Tabela 4: Podprti projekti po razpisih v programskem obdobju 2004–2006.....	26
Tabela 5: Število podprtih projektov po razpisih v programskem obdobju 2004–2006.....	27
Tabela 6: Vrednost podprtih projektov po razpisih v programskem obdobju 2004–2006 in vrednost podprtih projektov po velikosti prijavitelja v programskem obdobju 2004–2006.....	27
Tabela 7: Kazalniki na ravni 3. Razvojne prioritete OP RR, vezani le na področje turizma.....	32
Tabela 8: Napovedani kazalniki za novo finančno perspektivo.....	33
Tabela 9: IRO posamezne regije.....	34
Tabela 10: Prijavljene vloge po velikosti prijavitelja, podprte vloge po velikosti prijavitelja ter po odpiranjih iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013.....	35
Tabela 11: Število podprtih projektov, vrednosti projektov ter vrednost sofinanciranja po indikatorjih: nastanitvene zmogljivosti, bazenski kompleksi, žičnice in umetno zasneževanje ter turistični rekreacijski kompleksi iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013.....	36
Tabela 12: Število projektov, vrednost projektov ter vrednost sofinanciranja iz razpisa MG in SPS skupaj po regijah v programskem obdobju 2007–2013.....	36
Tabela 13: Indikatorji: število delovnih mest, število ležišč, število nočitev, število obiskovalcev, površina bazena ter št. green fee-jev po regijah iz razpisa MG in SPS skupaj v programskem obdobju 2007–2013.....	37
Tabela 14: Predračunska vrednost in vrednost pričakovanega sofinanciranja v obeh programskih obdobjih ter aritmetična sredina in standardni odklon.....	41
Tabela 15: Vsi sofinancirani projekti skupaj tako v finančni perspektivi 2007–2013 kot v programskem obdobju 2004–2006 po regijah iz razpisov MG in SPS.....	45

SEZNAM SLIK

Slika 1: Število novoustvarjenih namestitvenih kapacitet v okviru sofinanciranih investicij v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006 in 2007–2013.....	44
Slika 2: Število novoustvarjenih delovnih mest v okviru sofinanciranih investicij v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006 in 2007–2013.....	44

UVOD

Cilj Evropske unije (v nadaljevanju EU) je vzpostavitev enotnega trga med državami članicami in tako nastopati navzven kot konkurenčna sila na svetovnem trgu. Za doseg tega cilja je primarno potrebno zmanjšati razlike v razvitosti regij znotraj območja EU. Tistim, ki glede na povprečje razvitosti zelo zaostajajo zaradi krepitve ekonomske in socialne kohezije, EU namenja finančno pomoč, da bi lahko enakovredno sodelovale pri izvajanju skupnih politik.

EU skladi predstavljajo osrednji finančni instrument regionalne politike EU, s katero le-ta prispeva k zmanjševanju gospodarskih in socialnih razlik med regijami znotraj enotnega evropskega trga ter vzpodbuja njihov uravnotežen in trajnostni razvoj. Za možne prejemnike sredstev pa se z dostopom do teh skladov odpira dodaten vir sofinanciranja projektov. Z vstopom v EU si je Slovenija zagotovila pravico do črpanja sredstev iz različnih EU skladov. Sredstva, ki jih prejme iz strukturnih skladov, namenja predvsem za regionalni razvoj, socialno in zaposlitveno politiko ter za spodbude podeželju in ribištvu.

Strukturni skladi financirajo večletne programe, ki predstavljajo razvojno strategijo regije oziroma območja. V Sloveniji smo do sedaj imeli dve takšni obdobji (drugo še traja), ki ju pokrivata strategiji: Enotni programski dokument, ki velja za programsko obdobje 2004–2006 in Nacionalni strateški referenčni okvir (v nadaljevanju NSRO), ki velja za finančno perspektivo 2007–2013. Osnova za dodeljevanje proračunskih sredstev je bil tudi Program ukrepov za pospeševanje konkurenčnosti za obdobje 2002–2006 (Program ukrepov za pospeševanje konkurenčnosti za obdobje 2002–2006), ki zajema ukrepe in dejavnosti usmerjene v uresničevanje temeljnega dolgoročnega cilja povečanja konkurenčnosti podjetij in države, v katerem ima pomembno mesto podprogram spodbujanja razvoja turizma. V novi finančni perspektivi sta osnovna dokumenta, ki predstavljata podlago za črpanje sredstev Evropskih skladov, NSRO in Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, v katerem je turizem opredeljen v prednostni usmeritvi Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva.

Slovenija skuša slediti strateškim smernicam, pri čemer se zaveda pomembnosti ponudbe turistične infrastrukture po vseh regijah in tako porabnikom nudi pestro izbiro. Dobra turistična infrastruktura je tudi pogoj za promocijo turističnih dejavnosti, zato mora biti natančno načrtovana in ciljno naravnana (Mihalič, 2005). Tako so morali prijavitelji v vseh razpisih že v vlogah podati numerične vrednosti zastavljenih ciljev (število novih ležišč, število zasedenosti ležišč, število novih obiskovalcev, dolžino vlečnic in kvadratura bazenov). Le merljivi indikatorji nam lahko pokažejo uspešnosti realizacije projekta (Europe:Tourism Market Trends, 2002; Tribe, 2000).

Pojavlja se vprašanje, ali je Slovenija dobro izkoristila možnosti za črpanje EU sredstev in s tem dosegla cilj regionalnega napredka.

V magistrski nalogi se bom, po pregledu vloge in pomena evropskih strukturnih skladov v EU in Sloveniji, osredotočila predvsem na Evropski sklad za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR), v okviru tega pa bom svojo pozornost namenila področju sofinanciranja turistične infrastrukture.

Preučila bom že zgoraj navedene strateške dokumente, ki so ključna podlaga za črpanje evropskih sredstev za področje turizma, poleg tega bom preučila tudi vse nacionalne strateške dokumente s tega področja, in sicer Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011 (Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, 2006) ter letne turistične politike. Raziskala bom tudi raziskovalne dosežke na področju turizma in jih vključila v analizo strateških smernic razvoja slovenskega turizma. Preverila bom, ali so bila EU sredstva namenjena za razvoj turizma na Ministrstvu za gospodarstvo, na Direktoratu za turizem ter na Slovenskem podjetniškem skladu uporabljena v skladu s strateškimi cilji razvoja slovenskega turizma.

Turistična ponudba, katere osnova je infrastruktura, v Sloveniji zahteva prilagoditev tujim gostom in zahtevo po pripravi programov, ki bodo konkurenčni ponudbi sosednjih držav in destinacij, po katerih se radi zgledujemo (Dwyer & Kim, 2003; Crouch & Ritchie, 1999). Cilj je s široko ponudbo svojih dejavnosti in z bogato dodatno ponudbo vsestransko zadovoljiti gosta z doživljajskimi programi, z virtualno in tudi realno zabavo (Buhalis, 2000). Časi, ko so turisti obiskovali Slovenijo samo zaradi radovednosti so mimo, našim destinacijam je potrebno dodati nove razsežnosti. Pričakovana rast slovenskega potovalnega in turističnega gospodarstva naj bi med leti 2010 ter 2019 po ocenah World travel & tourism council-a vsako leto zrasla za 4,4 % (Travel & Tourism economic impact: Slovenia., 2009, str. 6). Pomembno dejstvo za turizem je, da ga več kot 80 % držav v svetu uvršča med 5 najpomembnejših gospodarskih dejavnosti (Tomin Vučkovič & Turk, 2008, str. 20).

Področje turizma v Sloveniji pokriva Ministrstvo za gospodarstvo (v nadaljevanju MG), v okviru le-tega pa Direktorat za turizem (v nadaljevanju DT), kjer so do sedaj izvedli že več razpisov za sofinanciranje turistične infrastrukture. Pred javnimi razpisi temeljnih finančnih obdobj v okviru EU je Direktorat za turizem izdal javni razpis za spodbuditev priprave občinske prostorske dokumentacije iz leta 2003 in 2004, ki je služila kot izhodišče za strategijo investicij v obeh finančnih perspektivah. V programskem obdobju 2004–2006 so bili investicijam v turistično infrastrukturo namenjeni trije razpisi v skupni vrednosti 45 milijonov €, skupaj pa je bilo sofinanciranje odobreno 36 projektom. V finančni perspektivi 2007–2011 je bil na MG do sedaj izveden en razpis, ravno tako je bil tudi v okviru Slovenskega podjetniškega sklada (v nadaljevanju SPS), ki je razpis izvajal kot agent MG, izveden en razpis za investicije v turistično infrastrukturo. V okviru obeh razpisov v tem finančnem obdobju je bilo sofinanciranje odobreno 76 projektom, 38 je bilo prejemnikov

sredstev razpisa, ki ga je objavilo MG in 38 prejemnikov sredstev iz razpisa, ki ga je objavil SPS (Tomin Vučkovič & Turk, 2008; Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2007; Slovenski podjetniški sklad, 2007). Vrednost dodeljenih sredstev v okviru teh razpisov je dosegla 97 milijonov €. Cilji vseh razpisov so bili dvig kvalitete in pestrosti turistične ponudbe, ustvarjanje novih nočitev, novih zaposlitev in doseganje višje dodane vrednosti na zaposlenega.

V magistrski nalogi bom natančno preučila razpise za sofinanciranje turistične infrastrukture v obeh finančnih obdobjih, ob tem se bom osredotočila na prejemnike sredstev (višina sredstev, regija, velikost podjetij, prejemnikov sredstev) in predvidene rezultate sofinanciranih projektov (število novih ležišč, novih nočitev ter zaposlitev).

V magistrskem delu bom najprej predstavila strukturno politiko EU, osnovne dokumente za njeno izvajanje, glavni namen in pravila delovanja strukturnih skladov, načela in principe, po katerih delujejo, njihovo razdelitev glede na cilje, ki jim sledijo, in ostale finančne pomoči EU, ki dopolnjujejo delovanje strukturnih skladov. Sledil bo poglobljen teoretično-analitičen pregled strokovne literature, znanstvenih razprav in raziskav ter člankov, ki se nanašajo na načrtovanje turizma, različne strategije razvoja Slovenije, Razvojnega načrta in usmeritve slovenskega turizma 2007–2013, Operativne programe in druge vire, ki so bili upoštevani v finančnem obdobju 2004–2006 ter 2007–2013. Ta del magistrskega dela bo analiziran s pomočjo opisne metode in metode kompilacije, tako bom združila spoznanja različnih avtorjev in različnih virov.

V drugem, empiričnem delu naloge, ki temelji na statistični analizi (uni-, bi- in multivariantni), pa bom preučeno literaturo primerjala z dejanskim stanjem investicij ter ugotavljala morebitna odstopanja od načrtovanih ciljev iz literature. V nalogi bom naredila pregled investicij iz javnega razpisa za spodbuditev priprave občinske prostorske dokumentacije za razvojne potrebe turizma v letih 2003 in 2004 ter ugotovila, ali je na teh območjih do gradnje turistične infrastrukture tudi prišlo.

Naloga bo temeljila na analitičnem pristopu, in sicer z analizo obeh programskih obdobj s pomočjo identificiranja ključnih značilnosti turistične infrastrukture. Na tej osnovi nameravam dokazati temeljno tezo naloge, koriščenje EU sredstev v skladu z načrtovano strategijo razvoja turizma v Sloveniji. Uporabila bom deduktivno metodo, torej od splošnega k posebnemu. Najprej bom opisala v literaturi opredeljene značilnosti turistične infrastrukture in nato prikazala investicije v turistično infrastrukturo v Sloveniji in njihove značilnosti. Nato bom uporabila še induktivno metodo, od posebnega k splošnemu. Na podlagi analize investicij v turistično infrastrukturo v Sloveniji bom skušala izluščiti učinkovitost črpanja EU sredstev na področju turizma.

Pri izdelavi magistrskega dela bom uporabila tudi teoretična znanja, pridobljena v okviru podiplomskega študija in znanje, ki sem ga pridobila z delom na Ministrstvu za gospodarstvo, na Direktoratu za turizem.

Potek dela magistrske naloge:

- pregledati in analizirati literaturo s področja turizma in načrtovanja turizma,
- iz pregledane literature izbrati bistvene točke oziroma področja, ki jim v turizmu pripisujemo največji pomen,
- evidentirati vse projekte prijavljene na razpisih v obeh programskih obdobjih v okviru razpisov dviga konkurenčnosti turističnega gospodarstva in jih zbrati primerni obliki,
- številčno in grafično prikazati prijavljene in izbrane projekte,
- številčno in grafično prikazati rezultate izbranih projektov v posameznem programskem obdobju ter jih analizirati,
- oceniti ter številčno in grafično prikazati različne indikatorje sofinanciranih projektov (število obiskovalcev oziroma nočitev, število zaposlenih in dodana vrednost na zaposlenega, število ležišč, površina bazena ter število green fee-jev po regijah ter število podprtih projektov, predračunska vrednost projekta ter vrednost sofinanciranja),
- prikazati indikatorje, kot so: število obiskovalcev oziroma nočitev, število zaposlenih in dodana vrednost na zaposlenega, število ležišč, površina bazena ter število green fee-jev po regijah ter število podprtih projektov, predračunska vrednost projekta ter vrednost sofinanciranja ter odstopanja od zadanih ciljev pri že izvedenih projektih,
- prikazati rezultate že zaključenih sofinanciranih projektov,
- pregled učinkov predhodnih razpisov (iz leta 2003 in 2004), pred obema finančnima obdobjema, na razpise v obeh finančnih obdobjih,
- prikazati vrste podprtih projektov, kot so nastanitvene zmogljivosti, management turističnih destinacij, bazenske komplekse, žičnice in umetno zasneževanje ter turistično-rekreacijski kompleksi ter z njihovo pomočjo oceniti pomen sofinanciranja projektov.

Magistrsko delo bo sestavljeno iz štirih glavnih poglavij, tematika pa bo dodatno razdelana v podpoglavjih. V uvodnem poglavju bom predstavila obravnavano problematiko in opredelila načrt raziskave. V prvem poglavju bom podrobneje obravnavala literaturo s področja turizma ter jo analizirala, povzela glavne točke in jih nato primerjala z izvedbo razpisov na Ministrstvu za gospodarstvo, na Direktoratu za turizem ter na Slovenskem podjetniškem skladu. Sledili bosta poglavji z analizo obeh programskih obdobjih, katera bom podrobno analizirala tudi v podpoglavjih. V četrtem poglavju bom aplicirala teoretična znanja iz prvega poglavja z analizo iz drugega in tretjega poglavja ter tako povzela vsa glavna dejstva. Magistrsko delo bom zaključila s sklepnimi ugotovitvami.

Hipoteza magistrske naloge je, da so bila EU sredstva izkoriščena v skladu z načrtovano strategijo razvoja turizma v Sloveniji.

1 VLOGA EVROPSKIH STRUKTURNIH SKLADOV

V tem poglavju se bom najprej osredotočila na pomen strukturnih skladov v EU, nato na pomen strukturnih skladov v Sloveniji in potem bom prešla na pomen strukturnih skladov v Sloveniji na področju turizma.

1.1 Vloga in pomen strukturnih skladov v EU

Razvoj regionalne politike se je začel s podpisom Rimske pogodbe leta 1957, katere sredstvo za usklajen razvoj in krepitev gospodarske skupnosti, naj bi bilo zmanjševanje razlik med regijami. Nato sta se leto kasneje v okviru smernic za razvoj razvila dva sklada, Evropski socialni sklad in Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad. Ustanovitev Evropskega sklada za regionalni razvoj je sledila 7 let kasneje, v finančno pomoč najrevnejšim regijam v skupnosti. V letu 1986 je bila, za premostitev težav enotnega trga manj razvitih držav, ustanovljena enotna evropska listina (*Single European Act*), ki je postavila temelje za kohezijsko politiko. V letu 1988 pa je Evropski svet v Bruslju oznanil začetek solidarnostnih skladov, ki jih danes imenujemo strukturni skladi in jim je v novi finančni perspektivi (2007–2013) namenjeno 347 milijard €.

V letu 1993 je prišla v veljavo Maastrichtska pogodba, ki poleg gospodarske in denarne unije ter enotnega trga, tudi kohezijski politiki pripiše prednostno nalogo Unije. V letu 1992 se je v Edinburgu Evropski svet odločil, da tretjino celotnega proračuna nameni financiranju strukturnih skladov, ustanovljen je bil tudi poseben finančni instrument za ribištvo. Reforma strukturnih skladov in prilagoditev ukrepov v Kohezijskem skladu se je zgodila v Berlinu leta 1999, ko je Evropski svet odločil strukturnim skladom v programskem obdobju 2000–2006 nameniti več kot 30 milijard € letno. Programu PHARE, ki obstaja že od leta 1989 in je namenjen evropskemu in socialnemu razvoju ter varovanju okolja držav kandidatk srednje in vzhodne Evrope, pa sta se pridružila tudi programa predpristopne pomoči ISPA in SAPARD. Vsi trije programi so predpristopna pomoč, ki je finančni instrument, s katerim EU pripravlja potencialne nove članice na vstop v povezavo. Na podlagi strategije, osredotočene na zaposlovanje, ki je bila s strani Evropskega sveta marca 2000 sprejeta v Lizboni in v Gothenburgu leta 2001 dopolnjena s trajnostnim razvojem, naj bi Evropska Unija postala najbolj konkurenčno, dinamično in na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Pogoji za določitev sprejema desetih novih članic v Evropsko Unijo so bili sprejeti na podlagi sporazuma decembra 2002 na Evropskem svetu v Kopenhagenu. V februarju 2004 je EK predstavila svoje predloge za reformo kohezijske politike za obdobje 2007–2013: »Novo partnerstvo za kohezijo: Približevanje, konkurenčnost, sodelovanje«. 1. maja 2004 pa se je Evropska unija razširila z desetimi novimi članicami, med katerimi je tudi Slovenija (Davidis, 2004).

Ob pridružitvi manj razvitih članic Evropski uniji se je povečal pomen skladnega regionalnega razvoja. Standardni kazalnik, za primerjavo razvojnih razlik med regijami držav članic EU, je bruto domači proizvod (v nadaljevanju BDP) na prebivalca, izražen v standardih kupne moči. V NUTS (*nomenclature des unités territoriales statistiques* (slov.: nomenklatura statističnih teritorialnih enot)), ki pomeni klasifikacijo teritorialnih enot in jo uporablja Evropski statistični sistem in tudi EU za vodenje svojih politik, je razvidno, da 10 najbolj razvitih regij EU petkrat presega BDP na prebivalca manj razvitih regij. Tako je EU po eni strani eno najuspešnejših gospodarskih območij na svetu, po drugi strani pa so razvojne razlike med državami velike in še večje med njihovimi regijami.

Glavni trije cilji regionalne politike EU so izboljšanje regionalne konkurenčnosti na področju širjenja dejavnosti podjetji, ustvarjanja novih delovnih mest in povečanja produktivnosti; povečanje zaposlenosti, kar se lahko doseže z izboljšano izobraževalno politiko in boljšim sistemom iskanja zaposlitev ter z načelom enakosti za moške in ženske ter odpravo diskriminacije na trgu delovne sile ter doseči uravnotežen razvoj urbanih in podeželskih območij, s pomočjo upoštevanja specifičnih problemov območij in tako ustvariti kohezijo na evropskem ozemlju (Balchin et al., 1999; V službi regij, 2004).

Na ravni EU imajo torej strukturni skladi točno določene cilje, ki so temelj razdelitev evropskega proračuna za namene strukturnih skladov 2000–2006:

- cilj 1: 70 % sredstev je namenjenih območjem, ki zaostajajo v razvoju in na katerih živi 22 % prebivalstva EU.
- cilj 2: 11,5 % sredstev je namenjenih za ekonomski in socialni razvoj območij, ki se spopadajo s strukturnimi problemi in predstavljajo 18 % vsega prebivalstva EU.
- cilj 3 (v območjih, ki jih ne zajema cilj 1): 12,3 % sredstev je namenjenih za spodbujanje olajšav sistemov izobraževanja in usposabljanja in ustvarjanje novih delovnih mest.

Cilji, ki so temelj razdelitev evropskega proračuna za namene strukturnih skladov v novi finančni perspektivi 2007–2013:

- cilj 1: konvergenca (ESRR, ESS in Kohezijski sklad), do sedaj največjega dela sredstev upravičene regije na ravni NUTS II, ki imajo BDP na prebivalca 75 % skupnosti (57,5 % vseh strukturnih sredstev). Del cilja 1 je tudi Kohezijski sklad (20 % vseh strukturnih sredstev).
- cilj 2: do sredstev cilja 2 (12,6 % vseh sredstev) so upravičene vse regije, ki niso upravičene do sredstev cilja 1. Do sredstev cilja 2 (12,6 % vseh sredstev) so upravičene vse regije, ki niso upravičene do sredstev cilja 1.
- cilj 3: za evropsko teritorialno sodelovanje, do cilja 3 (2,5 % vseh strukturnih sredstev) so upravičene regije glede na obmejno geografsko lego.

EK preko različnih dokumentov, regulativ in smernic določa obseg sredstev, namenjenih posamezni državi, in sicer v okviru večletnih razvojnih programov, katerih cilji so različni (večanje konkurenčnosti gospodarstva, spodbujanje zaposlovanja, razvoj podeželja, prestrukturiranje regij s propadajočo industrijo).

Za doseganje zgoraj naštetih ciljev, je EU uskladila strukturno politiko, ki je sredstvo za odpravljanje razlik med različnimi regijami EU in spodbujanje konvergence in je tako »skupek aktivnosti, programov in ukrepov države, lokalnih skupnosti in drugih nosilcev organiziranih interesov na regionalni ravni, koordiniranih in sofinanciranih s strani EU, namenjenih doseganju razvojnih ciljev ob upoštevanju skladnega regionalnega razvoja« (Mrak, 2004, str. 29).

EK s pomočjo partnerstva z različnimi akterji v državah članicah predlaga strateške smernice politike, države članice pa v soglasju z regionalnimi in lokalnimi akterji predlagajo konkretne ukrepe, ki jih mora EK potrditi. Večji del stroškov projektov pokrivajo evropska sredstva, del pa priskrbi država članica. Tako za končnega prejemnika, ki je lahko podjetje, javni zavod ali društvo, predstavljajo strukturna sredstva pomemben vir financiranja, ki dopolnjuje nacionalne vire. Strukturna politika temelji na načelu solidarnosti, katerega glavno sredstvo so strukturni skladi. Tako bolj razvite države oziroma regije financirajo razvoj manj razvitih, ki na ta način povečujejo trg in njihov vstop v EU sprejmejo kot solidarnostni izziv.

Načela strukturne politike so (Bučar et al., 2007):

- **koncentracija:** pomeni, da so sredstva in ukrepi usmerjeni v regije in skupine, ki jih najbolj potrebujejo. Regije in skupine so opredeljene glede na natančno določene cilje in stroga merila. Komisija na ta način določi regije, ki so upravičene do sredstev.
- **programiranje:** je »večstopenjski proces organiziranja, odločanja in financiranja izvajanja skupnih ukrepov Skupnosti in držav članic na večletni podlagi« (Uredba ES št. 1260/1999). Sredstev strukturnih skladov ni mogoče prejeti za posamezne med seboj nepovezane naložbe, ampak v okviru časovno omejenih programov.
- **partnerstvo:** država članica v okviru državnih pravil in obstoječe prakse določi oblasti in organe, s pomočjo katerih se tesno posvetuje z Evropsko komisijo.
- **dodatnosti:** aktivnosti skupnosti se dopolnjujejo ali prispevajo k ustreznim nacionalnim aktivnostim. Sredstva strukturnih skladov ne smejo nadomestiti javnih ali drugih enakovrednih strukturnih izdatkov države članice, temveč delujejo kot dopolnilo državnim, regionalnim in lokalnim sredstvom. V novi finančni perspektivi je pri tem načelu še bolj poudarjeno, da strukturna sredstva ne smejo biti zamenjava za nacionalna.
- **subsidiarnosti:** določena politika se izvaja na najnižji možni ravni, ki omogoča najboljše možno izvajanje in tako odgovornost za njeno izvajanje premostijo na države članice. Strukturni skladi EU pomagajo na področjih, na katerih države članice ali regije razvojnih problemov zaradi omejenih finančnih sredstev ne morejo rešiti same.

- **učinkovitosti vrednotenja učinkov:** z namenom izboljšanja načrtovanja prihodnjih programov in izboljšanja načina njihovega izvajanja (poenostavitev izvajanja) EU nadzira in vrednoti učinkovitost in uspešnost porabe sredstev.
- **načelo sorazmernosti:** je na novo dodano v novi finančni perspektivi in skrbi za to, da so naložene obveznosti držav odvisne od višine izdatkov v okviru Okvirnega programa. Izbrani so indikatorji za merjenje programa, obveznosti na področju ocenjevanja, upravljanja in poročanja Komisiji.
- **načela enakopravnosti med moškimi in ženskami, nediskriminacije, trajnostnega razvoja in koncentracije skladov na lizbonske cilje:** so na novo dodana načela v novi finančni perspektivi in se kažejo tudi v posebni krepitvi načela partnerstva.

Finančna sredstva se lahko črpajo preko različnih skladov. Spodaj bom opisala sklade, preko katerih se lahko črpajo sredstva Evropske Unije (Bučar et al., 2007).

1.1.1 Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

ESRR je bil ustanovljen leta 1975 z namenom korigiranja osnovnih neskladnosti v okviru EU. Njegovo delovanje v okviru ureditve strukturnih skladov v obdobju 2000–2006 določa Uredba Evropskega parlamenta in sveta EU št. 1783/1999, njegovo izvajanje pa sledi skupnim osnovnim pravilom, ki so zajeta v paketu uredb na čelu z Uredbo Sveta EU 1260/1999. Njegov namen je zmanjševanje razlik med regijami znotraj EU s spodbujanjem socialne in ekonomske kohezije, z odpravljanjem temeljnih regionalnih neravnovesij in s sodelovanjem pri razvoju in preobrazbi regij. Tako so sredstva ESRR namenjena vlaganju v izboljšanje produktivnosti, ustvarjanje novih in ohranjanje obstoječih delovnih mest, vlaganju v infrastrukturo, v podporo notranjemu razvoju z ukrepi, ki podpirajo in spodbujajo lokalne razvojne pobude in delovanje malih in srednje velikih podjetij ter v tehnično pomoč za vlaganja v izobraževanje in zdravstvo, ki sta pomembna za strukturno prilagajanje regij.

1.1.2 Evropski socialni sklad (ESS)

Ustanovljen je bil z Rimsko pogodbo in je začel delovati leta 1960, kar pomeni, da je najstarejši sklad EU. Preprečevanje in boj proti brezposelnosti ter ukrepi za razvoj človeških virov in socialna vključenost so njegovi temeljni cilji, s katerimi bi dosegli visoko raven zaposlenosti, enakopravnost med moškimi in ženskami, trajnostni razvoj in socialno kohezijo. Uredba Evropskega parlamenta in sveta št. 1784/1999, ki določa vlogo ESS v okviru ureditve strukturnih skladov v obdobju 2000–2006, še posebej poudarja, da morajo biti posegi v okviru ESS za čim učinkovitejšo podporo usmerjeni na omejeno število področij, najnujnejše potrebe in najuspešnejše aktivnosti. Uredba tudi določa, da partnerji pred vsakim posegom v sklad skupaj izberejo prednostna področja politike. Za izpolnjevanje ciljev ESS sklad sofinancira aktivnosti, kot so: izobraževanje in poklicno usposabljanje, pomoč za zaposlovanje, podiplomsko usposabljanje na področju raziskovanja, razvoj novih možnosti za zaposlovanje,

posodobitev služb za zaposlovanje, ukrepe v podporo integriranemu pristopu pri vključevanju na trg dela, razvoj povezav med sfero delo ter izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami.

1.1.3 Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS)

EKUJS je bil ustanovljen leta 1962, njegovo vlogo v okviru ureditve strukturnih skladov v obdobju 2000–2006 določa Uredba Sveta 1258/1999, njegovo izvajanje pa sledi skupnim temeljnim pravilom, zajetim v paketu uredb, na čelu z Uredbo Sveta 1260/1999. EKUJS je sestavljen iz dveh delov. Instrument strukturne politike EU je usmerjevalni oddelek sklada, katerega glavni cilj je razvoj podeželja, jamstveni oddelek pa je instrument skupne kmetijske politike EU. Usmerjevalni oddelek sofinancira aktivnosti, ki jih ne pokriva jamstveni oddelek, saj sofinancira le nekatere projekte s področja skupne kmetijske politike na območju Cilja 1, (izmed treh ciljev strukturne politike EU iz Uredbe Sveta 1260/1999) in so naslednji: naložbe v kmetijsko predelovalna področja, pomoč mladim kmetom, pomoč za zgodnjo upokožitev, kmetijske okoljske projekte, razvoj in optimalno uporabo gozdov, razvoj podeželja z razvojem turizma ter lokalne gospodarske dejavnosti in druge storitve. V novi finančni perspektivi 2007–2013 je EKUJS preoblikovan in ni več del strukturne politike, saj za preoblikovani kmetijski in ribiški sklad obstaja posebna ureditev.

1.1.4 Finančni instrument za usmerjanje ribištva (FIUR)

FIUR, katerega vlogo v okviru ureditve strukturnih skladov v obdobju 2000–2006 določa Uredba Sveta 1263/1999, njegovo izvajanje pa sledi skupnim osnovnim pravilom, zajetim v paketu uredb, na čelu z Uredbo Sveta 1260/1999, je bil ustanovljen leta 1993. Njegov glavni cilj je doseganje trajnostnega ravnotežja med ribolovnimi viri in njihovim izkoriščanjem, krepitev konkurenčnosti ribiškega sektorja, izboljšana preskrba trga in pomoč območjem, odvisnim od ribištva in ribogojstva. Aktivnosti, ki jih sofinancira FIUR so: prenova flote, družbenoekonomski ukrepi, varovanje morskih virov v priobalnih vodah, opremo pristanišč in iskanje novih možnosti prodaje. Aktivnosti vključujejo tudi ukrepe Tehnične pomoči in Inovativne aktivnosti, ki so nadnacionalne aktivnosti in vzpostavljanje mrež akterjev v sektorju. V novi finančni perspektivi 2007–2013 je FIUR preoblikovan in ni več del strukturne politike, saj za preoblikovani kmetijski in ribiški sklad obstaja posebna ureditev.

1.1.5 Kohezijski sklad

Kohezijski sklad je finančni instrument, ki od leta 1994 dalje pomaga državam članicam zmanjševati ekonomska in socialna neskladja in stabilizirati gospodarstvo. Kohezijski sklad podpira velike projekte na področju okolja in prometne infrastrukture in deluje v pomoč razvoju na vsestranski ravni, tako da povezuje regije in države, in hkrati krepi kohezijo in solidarnost znotraj EU. Kohezijskemu skladu je bilo za obdobje 2000–2006 namenjenih

približno 15,9 milijarde €, od tega več kot polovica novim državam članicam. Do sredstev kohezijskega sklada so upravičene države članice EU, katerih BDP znaša manj kot 90 % povprečja EU. Kohezijski sklad je v novi finančni perspektivi 2007–2013 postal del enote pravne ureditve skupaj s strukturnima skladoma ESRR in ESS.

1.1.6 Pobude skupnosti, inovativne aktivnosti in tehnična pomoč

Finančna perspektiva 2000–2006 je vključila **pobude skupnosti** in je vsaka financirana s strani enega sklada, namenjene so doseganju ciljev na ravni celotne EU. Intereg III je namenjen spodbujanju čezmejnega in med-regionalnega sodelovanja, Urban II pa je usmerjen na podporo inovativnim strategijam za oživitev mest in propadajočih urbanih območij, pobudo obeh financira ESRR. Pobuda Leader+, ki jo financira EKUJS, je namenjena usklajevanju aktivnosti med gospodarstvom in podeželskimi skupnostmi in s tem tudi integriranemu razvoju. Pobuda Equal, ki jo financira ESS, pa je usmerjena na področje aktivne politike zaposlovanja in socialne vključenosti. Za Pobude Skupnosti je bilo v finančni perspektivi 2000–2006 namenjenih 5,35 % vseh strukturnih sredstev.

V novi finančni perspektivi 2007–2013 sta programa Urban in Equal postala del prvega in drugega cilja, Intereg III oziroma Intereg IV pa del tretjega cilja. Program Leader+ je preoblikovan in ni več del strukturne politike, ampak obstaja za preoblikovani kmetijski in ribiški sklad posebna ureditev.

Podpori novejših idej za izboljšanje kakovosti regionalnih razvojnih strategij so bile namenjene **inovativne aktivnosti**, ki so bile prav tako uvedene s finančno perspektivo 2000–2006. Gre za financiranje študij, pilotnih projektov in izmenjave izkušenj.

Izvajanje strukturne politike EU se podpira s **tehnično pomočjo**, sofinancirajo pa se raziskave, ki se nanašajo na delovanje strukturnih skladov, izvaja se tudi program zaposlovanja in usposabljanja dodatnega kadra v javnih institucijah odgovornih za izvajanje strukturne politike. Tehnični pomoči se je v finančni perspektivi 2000–2006 namenilo 0,65 % sredstev.

Pomembno vlogo v okviru strukturnih skladov igra Evropska Investicijska Banka, saj je vključena v celoten program njihovega delovanja. Finančno pomoč zagotavlja kot posojila in druge oblike delnega financiranja investicijskih projektov, globalna posojila, bančne garancije in delno financiranje tehnične podpore in študij za pripravo izvedbe projekta.

Sprejem dokumenta finančne perspektive, v kateri je določena vsota sredstev, mora biti odobren s strani Sveta (s soglasjem vseh držav članic, posvetom z Odborom regij in Ekonomsko-socialnim odborom) in Evropskega parlamenta, še prej pa Komisija sprejme uredbe, ki podrobneje določajo delovanje strukturnih skladov. Nato država članica z

razvojnim načrtom (Development plan), v sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter gospodarskimi in socialnimi partnerji, določi prioritete dolgoročnega razvojnega načrtovanja za vsako državo oziroma regijo.

Delovanje strukturnih skladov je razdeljeno na fazo predlaganja, fazo odločanja in fazo izvajanja. **Faza predlaganja** je v pristojnosti Evropske komisije, ki predlaga osnutek nove finančne perspektive, in ima tako v fazi predlaganja najpomembnejšo vlogo. **Faza odločanja** in prepletenost različnih akterjev razumemo kot del kompromisov na področju različnih politik (Payne, 1999, str. 34). Pri pregledu različnih interesov udeležencev ima največjo moč Svet EU, saj predstavlja države, ki razpolagajo s sredstvi za politiko in so hkrati edini akterji za izvajanje strukturne politike. **Faza izvajanja** pa je v pristojnosti držav članic.

Razvojni načrti so oblikovani za vsak cilj strukturne politike. Sledi sprejetje končnega načrta in programa – Okvir podpore Skupnosti (*Community Support Framework*) ali Enotni programski dokument (EPD, *Single Programming Document*), v primeru da udeležba EU znaša manj kot milijardo € (v 5-ih mesecih po oddaji razvojnega načrta).

Po sprejetju dokumenta Komisija in država članica določita vsebinske usmeritve dokumentov, ki določajo, kakšna bo strukturna politika v posamezni državi članici. V novi finančni perspektivi 2007–2013 je prišlo do poenostavitve, in sicer na način, da je Operativni program edini možni okvirni programski dokument, ki je strateški dokument in programom ne določa natančno vsebine, v njem so bolj poudarjene prioritete in ne ukrepi. Evropski parlament, Svet EU, regionalne ter lokalne oblasti in posamezni akterji imajo pri oblikovanju strukturne politike zaradi lastnih interesov in načela partnerstva pomembno vlogo. Agenda 2000, pripravljena leta 1997 s strani Komisije, ima določitev, ki se nanaša na delovanje decentralizacije sistema izvajanja strukturne politike. Tako države članice upravljajo in nadzorujejo upravljanje politik, Komisija pa preverja primernost in učinkovitost revizijskih sistemov držav članic. V novi finančni perspektivi 2007–2013 se decentralizacija izvajanja strukturne politike nadaljuje, državam članicam se svoboda pri izvajanju politike povečuje, pristojnost Komisije pa zmanjšuje (Axt, 2003).

Tako v novi kot v stari finančni perspektivi imamo glede na evropsko ureditev štiri institucije vsake ureditve izvajanja strukturnih skladov:

- organ upravljanja,
- organ za potrjevanje – plačilni organ,
- revizijski organ (do sedaj neodvisni organ za finančni nadzor),
- nadzorni odbor.

V novi finančni perspektivi je področju izvajanja nadzora in kontrol nacionalne ureditve poverjeno večje zaupanje.

Osnovni dokumenti za izvajanje strukturne politike, opredeljenih s strani EU (Adamič, 2006):

- **državni razvojni program (DRP)** je osnovni dokument, ki ga pripravi država članica v sodelovanju z gospodarskimi sektorji, socialnimi partnerji, nevladnimi organizacijami in regionalnimi ter lokalnimi oblastmi. V tem dokumentu se določijo investicijske prednostne naloge v posamezni državi za dolgoročno razvojno načrtovanje.
- **razvojni okvir podpore skupnosti** je dokument, ki ga vsaka država članica, katere obseg razvojnih sredstev iz EU presega milijardo €, predloži EK in z njim postavi strategijo razvoja. Na podlagi uspešnih pogajanj med članico in EK postane ta dokument temelj za izvajanje razvojne politike v določenem programskem obdobju.
- **enotni programski dokument (EPD)** ima enako vlogo kot razvojni okvir podpore skupnosti, le da obseg sredstev EU ne presega milijardo €. Pogosto tak dokument sestavijo države članice, katerih celotno ozemlje je v območju ciljnega območja 1. V dokumentu država članica predstavi svoj razvojni načrt, ki vključuje vse politike dolgoročnega razvoja. Dokument postane operativen šele po potrditvi s strani EK.
- **operativni programi (OP)** opisujejo načrtovani razvoj sektorja ali regije in so osnovni okvir za izvajanje ukrepov za uresničevanje ciljev razvojne politike.

1.2 Vloga in pomen evropskih strukturnih skladov v Sloveniji

Slovenija si je z vstopom v EU zagotovila pravico do črpanja sredstev iz različnih EU skladov, ki so: Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad (ESS), Kohezijski sklad, Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad (EKUJS) – usmerjevalni oddelek ter Finančni instrument za usmerjanje ribištva (FIUR). EU skladi predstavljajo osrednji finančni instrument regionalne politike EU, s katero le-ta prispeva k zmanjševanju gospodarskih in socialnih razlik med regijami znotraj enotnega evropskega trga ter vzpodbuja njihov uravnotežen in trajnostni razvoj. Za možne prejemnike sredstev se z dostopom do teh skladov odpira dodaten vir sofinanciranja projektov (Mihalič, 2005).

S strukturno politiko se je Slovenija srečala že pred vstopom v EU, leta 1992, ko je začela s črpanjem predpristopne pomoči v okviru finančnega instrumenta PHARE, katerega finančna sredstva so bila namenjena krepitvi institucij na vseh področjih, za projekte na področju infrastrukture, okolja, prometa, energetike, šolstva in izobraževanja in je imel namen pripraviti bodoče države članice EU na črpanje strukturnih sredstev. Slovenija je bila od leta 2000 vključena v predpristopna programa ISPA, ki je pripravljala države kandidatke na črpanje sredstev iz Kohezijskega sklada (projekti infrastrukture in okolja), in SAPARD, katerega namen je bil priprava bodočih članic na skupno kmetijsko politiko (kmetijski sektor, razvoj podeželja, zakonodaja). Slovenija je sredstva iz predpristopnih instrumentov črpala do vstopa v EU leta 2004 oziroma do zaključka projektov (Bailey & De Propriis, 2002; Bučar et al., 2007).

Z vstopom v EU se je Slovenija vključila v črpanje sredstev iz strukturnih skladov, katerih strukturno politiko je želela uporabiti za uresničitev strateških razvojnih ciljev, opredeljenih v glavnem strateškem dokumentu gospodarskega razvoja države »Strategija gospodarskega razvoja Slovenije (2001–2006)«. Strateški cilji, ki temeljijo na konceptu mednarodne konkurenčnosti Slovenije in jih Enotni programski dokument (v nadaljevanju EPD) opisuje »kot merljivo zmožnost države proizvajati/izvajati mednarodno konkurenčne izdelke/storitve na način, ki omogoča in spodbuja trajnostni razvoj in izboljšuje življenjski standard ljudi«, so: trajnostna rast blaginje ljudi, ki živijo v Sloveniji, prizadevanje za dolgoročen in uravnotežen napredek na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju ter uravnotežen regionalni razvoj. Cilji so vgrajeni v konkretne programe, ukrepe in projekte, v obliki Državnega razvojnega programa 2001–2006 (Bučar et al., 2007).

Enotni programski dokument, katerega je bila Slovenija dolžna pripraviti za črpanje sredstev evropskih strukturnih skladov, skladno z Uredbo Sveta EU št. 1260/1999, predstavlja nacionalni okvir za črpanje sredstev iz strukturnih skladov EU ter ima od vstopa Slovenije v EU status mednarodne pogodbe. Podpora iz strukturnih skladov pomeni eno od ključnih orodij politike za spodbujanje slovenskih strateških razvojnih ciljev.

Slovenska politika mora biti usklajena z evropsko in se mora ujemati z gospodarsko politiko države, kar pomeni tudi povezanost z regionalnimi politikami. V Sloveniji se tako EPD, ki ga je takrat pripravljala Služba vlade za strukturne politike in regionalni razvoj, sedanja Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR), sklada s strategijo gospodarskega razvoja Slovenije. Za področje izvajanja strukturne politike EU je Slovenija obravnavana kot regija NUTS II in je sredstva strukturnih skladov v obdobju 2004–2006 razdeljevala v okviru treh prednostnih nalog: spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti (ESRR), znanje razvoja človeških virov in zaposlovanja ter prestrukturiranje kmetijstva (ESS), gozdarstva in ribištva (EKUJS in FIUR) in druge naloge, kot je na primer tehnična pomoč (Bučar et al., 2007).

Z Uredbo Vlade RS o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v RS so določene naloge glavnih slovenskih institucij. Za upravljanje strukturne politike EU, učinkovito in pravilno izvajanje EPD ter usmerjanje in koordiniranje posredniških teles skrbi **organ upravljanja**, ki je v Sloveniji za vse strukturne sklade SVLR. Organ upravljanja skrbi tudi za računovodski informacijski sistem »ISARR« in je odgovoren za celovito informiranje javnosti o izvajanju strukturne politike v Sloveniji.

Posredniška telesa so odgovorna za izvedbo posameznih prednostnih nalog EPD in skladno z usmeritvami organa upravljanja vodijo usklajevanja med ministrstvi za izbor programov, ki so predmet sofinanciranja posameznega strukturnega sklada. Za strukturna sklada ESRR in ESS je bil v programskem obdobju 2004–2006 posredniško telo SVLR, v novi finančni perspektivi 2007–2013 pa sta Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, za usmerjevalni oddelek EKUJS in FIUR pa Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in

prehrano v obeh obdobjih. Nosilci proračunske postavke so organizacijski oddelki znotraj ministrstev, odgovorni za izvajanje posameznih ukrepov in usmerjanje končnih upravičencev pri izvrševanju nalog in so neposredni uporabniki državnega proračuna.

Končni upravičenci so posredni ali neposredni proračunski uporabniki, ki pripravijo in izvedejo končni postopek instrumenta, programa ali projekta in tudi podpisujejo pogodbe s končnimi upravičenci in nadzorujejo izvajanje njihovih projektov. Ti so lahko oddelki znotraj ministrstev, občine, Slovenski podjetniški sklad in drugi.

Končni prejemniki so prejemniki sredstev iz določenega strukturnega sklada, ki projekte izvajajo.

Plačilni organ je Nacionalni sklad (Uredba Vlade RS in Uredba sveta EU št. 1260/1999) na sektorju za upravljanje s sredstvi EU ministrstva za finance, ki na poseben račun pri Banki Slovenije prejme s strani Komisije sredstva za strukturne sklade in jih glede na posamezne zahteve za povračilo izplačuje nosilcem proračunske postavke. Urad RS za nadzor proračuna je **neodvisni organ za finančni nadzor**, ki je organ v sestavi Ministrstva za finance in opravlja naloge neodvisnega finančnega nadzora vseh strukturnih skladov. Revizije izvajajo v skladu z državno zakonodajo in mednarodno sprejetimi revizijskimi standardi. V soglasju organa upravljanja in drugih partnerjev zastopanih v odboru država članica ustanovi **nadzorni odbor**, v katerem je 33 članov z glasovalno pravico. Nadzorni odbor ugotavlja uspešnost in kakovost izvajanja ciljev strukturne politike.

Programski svet je medresorski odbor na ravni prednostne naloge, ki ga ustanovi posredniško telo in sprejema odločitve o izvajanju pristojne prednostne naloge. Funkcijo nadziranja porabe javnih sredstev opravlja **Računsko sodišče Republike Slovenije** in lahko izda mnenje o poslovanju, ki ga mora spoštovati vsak porabnik javnih sredstev, na čigar poslovanje se mnenje nanaša (Bučar et al., 2007).

Sredstva se prejemnikom dodeljujejo na podlagi javnih razpisov oziroma neposrednih potrditev operacij. Pri izvajanju strukturne politike EU smo v začetku v Sloveniji imeli precej težav. Težave se je z različnimi načini odpravljalo in tako se je črpanje EU sredstev izboljšalo. Pozitivno na to vpliva čas, tako kot v drugih članicah EU. Akterji so se morali privaditi na medsebojno sodelovanje in sčasoma se je povečalo tudi medsebojno zaupanje (Payne, 1999, str. 137).

1.3 Vloga in pomen strukturnih skladov na področju turizma v Sloveniji

Na področju turizma se črpajo sredstva predvsem iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. V programskem obdobju 2004–2006 sta bila podlaga za črpanje dva dokumenta, in sicer enotni programski dokument in programsko dopolnilo, v novi finančni perspektivi pa sta

osnovna dokumenta, ki predstavljata podlago za črpanje, Nacionalni strateški referenčni okvir in Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013.

1.4 Strateške smernice razvoja turizma v Sloveniji

V nadaljevanju bom pregledala glavne strateške dokumente obeh finančnih obdobj.

1.4.1 Pregled strateških dokumentov programskega obdobja 2004–2006

Najpomembnejši strateški dokument obdobja 2004–2006 je bil **Strategija slovenskega turizma 2002–2006**, katerega cilj je bil povečati globalno konkurenčnost turističnega gospodarstva in obseg turistične dejavnosti. Za doseg tega cilja je strategija predvidevala uresničitev enega izmed glavnih kvantitativnih ciljev, to je izvedbo investicijskega cikla v vrednosti 1,625 milijard € do leta 2010.

Izvedbeni načrt Strategije slovenskega turizma je turistična politika, katere glavni ukrepi so načrtovane aktivnosti v okviru ukrepa Spodbujanje razvoja turističnih destinacij, ki so usmerjene v ekološko ureditev in posodobitev hotelov, v razvoj drugih obstoječih programov ekološkega managementa plaž in marin ter v oblikovanje sistema indikatorjev trajnostnega razvoja in modela konkurenčnosti slovenskega turizma. Turistična politika z aktivnim vključevanjem NVO, še zlasti Turistične zveze Slovenije, prispeva k promociji in trženju slovenskega turizma ter k razvoju človeških virov. Na vseh področjih turizma pa ima pomembno vlogo znanje in izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih.

Osnova za dodeljevanje proračunskih sredstev za programsko obdobje 2004–2006 sta **Enotni programski dokument** (v nadaljevanju EPD) in **Program ukrepov za pospeševanje konkurenčnosti za obdobje 2002–2006**, ki zajema ukrepe in dejavnosti, usmerjene v uresničevanje temeljnega dolgoročnega cilja povečanja konkurenčnosti podjetij in države, v katerem ima pomembno mesto podprogram spodbujanja razvoja turizma.

Turistična politika za obdobje 2004–2006 temelji na temeljnih strateških ciljih **Strategije Slovenskega turizma 2002–2006**, ki so: povečati globalno konkurenčnost turističnega gospodarstva in povečati obseg sedanje turistične dejavnosti. S cilji horizontalnih prednostnih nalog EPD so posredno povezani tudi specifičnimi cilji **turistične politike**.

Ukrep spodbujanja razvoja turističnih destinacij je ukrep znotraj EPD, ki se nanaša na turizem in je namenjen krepitvi konkurenčnosti in razvojnih zmogljivosti turističnih destinacij s pospeševanjem ustvarjanja javno-zasebnega partnerstva in s spodbujanjem razvoja in trženja privlačnih novih visoko kakovostnih turističnih proizvodov. Za ukrep je bilo v obdobju izvajanja EPD 2004–2006 predvidenih skupno 34,5 milijonov €. Po pridobitvi dodatnih

pravic porabe, po sklepu Vlade RS 19. 1. 2006 v vrednosti 10,2 milijonov € (skupaj z nedodeljenimi sredstvi) v letu 2006, pa je bilo v celoti na razpolago 44,7 milijonov € sredstev (skupaj s sredstvi ESRR).

V perspektivi 2004–2006 so bili v okviru tega ukrepa na področju turizma izvedeni trije javni razpisi, in sicer:

1. Turistična infrastruktura in Razvoj organizacijskih struktur v okviru prvega razpisa v letu 2004,
2. Turistična infrastruktura II v letu 2005,
3. Turistična infrastruktura III v letu 2006.

Upravičene aktivnosti v razpisih so bile prenova, modernizacija in gradnja nove turistične infrastrukture, vključno z nastanitvenimi zmogljivostmi v okviru podpore investicijskih projektov turistične infrastrukture in dejavnosti podpore in priprave skupnih strateških načrtov za razvoj destinacij, marketinških načrtov, rezervacijskih sistemov, blagovnih znamk destinacij, informacijskih centrov in promocije v okviru podpore projektom razvoja organizacijskih struktur. Ciljne skupine v okviru prvega razpisa, ki je bil v celoti zaključen v februarju 2005, so bile gospodarske družbe, ustanove, družbe in društva, medtem ko so bile ciljne skupine v okviru drugega in tretjega razpisa, ki sta bila objavljena v letih 2005 in 2006, samo gospodarske družbe.

1.4.2 Pregled strateških dokumentov programskega obdobja 2007–2013

V novi finančni perspektivi 2007–2013 (v kateri je znotraj OP RR turizem opredeljen v prednostni usmeritvi **Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva**) sta osnovna dokumenta, ki predstavljata podlago za črpanje sredstev evropskih skladov **Nacionalni strateški referenčni okvir (NSRO)** in **Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov (OP RR)**. Pravno podlago za črpanje sredstev kohezijske politike predstavlja Uredba Sveta o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu, ki jo dopolnjujejo bolj podrobne uredbe za posamezen sklad, in sicer:

- Uredba Evropskega Parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj,
- Uredba Evropskega Parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu,
- Uredba Sveta o ustanovitvi Kohezijskega sklada.

NSRO opredeljuje generalno strategijo države članice za doseganje hitrejšje konvergence. NSRO vključuje tiste programe in projekte, ki bodo sofinancirani s sredstvi evropskega proračuna, in ki bodo izpolnjevali kriterije novih uredb EU s področja kohezijske politike za obdobje 2007–2013.

Konkretni oz. specifični cilji, ki jih Slovenija zasleduje s sredstvi kohezijske politike, so:

- spodbuditi podjetništvo, inovativnost in tehnološki razvoj,
- izboljšati kvaliteto sistema izobraževanja in raziskovalno-razvojne dejavnosti,
- izboljšati fleksibilnost trga dela ob zagotavljanju varnosti zaposlitve še posebej z ustvarjanjem delovnih mest,
- zagotoviti pogoje za rast z zagotavljanjem trajnostne mobilnosti, izboljšanjem kakovosti okolja in ustrezno infrastrukturo,
- skladen razvoj regij.

Skupni programski dokument Slovenije in EU, ki je sprejet na predlog države članice po uskladitvi z Evropsko komisijo (v nadaljevanju EK), ko slednja sprejme odločitev o potrditvi ter ga obe partnerici tudi skupaj izvajata in financirata, predstavlja **Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013** (v nadaljevanju OP RR). Namen OP RR je podpirati tiste usmeritve, ki povečujejo konkurenčnost, gospodarsko in teritorialno kohezijo oziroma zmanjšujejo regionalne razlike, vse v skladu z načeli trajnostnega razvoja. OP RR spodbuja konkurenčnost gospodarstva in prispeva k višjim stopnjam gospodarske rasti, predvsem pa spodbuja hitrejši in učinkovitejši razvoj podjetništva ter malih in srednjih podjetij. Ključno je, da ustvarimo takšno poslovno okolje, kjer vsi potenciali, tako gospodarski, raziskovalno-razvojni, naravni in kulturni, okoljski ter človeški, prispevajo k izkoriščanju razvojnih priložnosti Slovenije in celotnega gospodarstva.

NSRO predstavlja osnovo za pripravo **Državnega razvojnega programa 2007–2013** (v nadaljevanju DRP), ki ga je vlada sprejela leta 2004, ustrezno dopolnila sredi leta 2005 in s tem opredelila tudi pripravo DRP ter na njem temelječih strateških dokumentov za izvajanje kohezijske politike EU v Sloveniji. V DRP so vključeni vsi razvojno-investicijski programi in projekti v Sloveniji v obdobju 2007–2013, ki so in bodo financirani ali sofinancirani iz državnega proračuna in občinskih proračunov. DRP predstavlja instrument za uresničevanje Strategije razvoja Slovenije (v nadaljevanju SRS) na področju razvojno-investicijskih programov in projektov.

SRS je junija 2005 sprejela Vlada RS in opredeljuje vizijo in cilje razvoja Slovenije na najširši ravni. Opredeljuje konceptualni odgovor države na povsem spremenjen institucionalni in razvojni okvir, v katerem se je znašla Slovenija s pristopom v EU. Dokument se ne osredotoča samo na gospodarska vprašanja, temveč vključuje socialna, okoljska, politična in pravna ter kulturna razmerja, saj je v ospredju SRS celovita blaginja prebivalstva. SRS je po svoji vsebini zaradi takšne postavitve ciljev tudi strategija trajnostnega razvoja Slovenije, kar hkrati pomeni prenos ciljev Lizbonske strategije v nacionalno okolje.

Na osnovi NSRO se pripravijo **operativni programi**, ki imajo v obdobju 2007–2013 enako funkcijo kot EPD za obdobje 2004–2006, in torej v pravnem smislu predstavljajo pravno

podlago za črpanje sredstev, saj jih EK potrdi z odločbo. Temeljijo na SRS in preko skladnega niza razvojnih prioritet določajo razvojno strategijo in cilje razvoja, ki jih želi država na posameznem področju doseči s finančno pomočjo evropskih skladov.

Slovenija želi doseči dolgoročno vizijo in cilje razvoja države in bo zato usmerila razpoložljiva sredstva ESRR, drugih finančnih virov in sredstva ustreznega lastnega sofinanciranja v gospodarsko konvergenco države na podlagi kriterijev trajnostnega razvoja, kjer gre prvenstveno za izboljšanje pogojev rasti in zaposlovanja z vlaganjem v fizične in človeške vire, inovacije v družbi znanja, zmožnost prilagajanja gospodarskim in socialnim spremembam ter varovanje okolja.

OP RR, poleg tehnične pomoči, sestavljajo še štiri **razvojne prioritete**:

- konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost,
- gospodarsko-razvojna infrastruktura,
- povezovanje naravnih in kulturnih potencialov,
- razvoj regij.

Prednostni usmeritvi OP RR sta znotraj razvojne prioritete povezovanje naravnih in kulturnih potencialov:

- spodbujanje razvoja turističnih destinacij (programsko obdobje 2004–2006),
- dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva (finančna perspektiva 2007–2013).

Prednostna usmeritev je skupina povezanih operacij in predstavlja izhodiščno raven načrtovanja v državnem proračunu (evidenčni projekti) ter osnovno raven vsebinskega in finančnega upravljanja sredstev kohezijske politike. Prednostno usmeritev z vsebinskega vidika opredelimo kot ključno področje izvajanja operacij posameznega operativnega programa (v nadaljevanju OP) (Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 2009).

Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, kamor sodi prednostna usmeritev dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva in bi jo bilo kot razvojno prioriteto možno izkoristiti za hitrejši razvoj storitev na področju turizma, izobraževanja, podjetništva (npr. kreativne industrije), trgovine ter kulturne revitalizacije mest v Sloveniji. Pretežno se usmerja v investicijske projekte nacionalnega pomena, in sicer v turistično gospodarstvo, kulturne spomenike oziroma objekte kulturne dediščine, druge kulturne objekte ter športne-rekreacijske objekte. Združuje tri prednostne usmeritve, katerih skupna sinergija bo imela izrazito pozitivne učinke na nadaljnji razvoj slovenskega turizma ter ostalih storitev, kakor tudi na oživljanje ter ohranjanje kulturne dediščine in ohranjanje ter trženje biotske raznovrstnosti. Učinki razvojne prioritete bodo vidni predvsem preko razširitve, popestitve in

dviga kakovosti turistične ponudbe v turističnih destinacijah, možnosti oblikovanja integralnih turističnih, kulturnih in naravnih produktov in v razvoju drugih storitev na različnih področjih, nastanku novih delovnih mest in povečanem številu prihodov turistov in drugih obiskovalcev. Posredno bodo opazni tudi pozitivni vplivi na boljšo prepoznavnost Slovenije v svetu, ki je sedaj na zelo nizki ravni (Javni razpis za dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura, Uradni list RS št. 51/2007, 2007).

Razvojna prioriteta povezovanje naravnih in kulturnih potencialov govori o naravnih, kulturnih in drugih potencialih, ki bi jih bilo možno izkoristiti za nastanek novih produktov turistične ponudbe. Za izvajanje programov zdravega načina življenja na področju športne rekreacije so potrebni novi oziroma prenovljeni športni objekti, saj tovrstna ponudba zahteva urejeno okolje in primerne objekte. Razloge za slabše stanje športnih objektov je potrebno iskati v premajhnih investicijah v tovrstne potenciale v preteklosti in v premajhni pretekli iniciativi različnih akterjev, kar se kaže v zastarelosti določene infrastrukture (npr. povprečna starost žičniških naprav na slovenskih smučiščih je kar 21,4 let) oz. v okrnjeni turistični ponudbi (npr. le 15 adrenalinskih parkov, 15 vodnih parkov in 1 vodno mesto, na področju športno turistične ponudbe stanje obstoječe infrastrukture ne omogoča njeno vključevanje v integralno turistično ponudbo in podobno).

Z vidika zagotavljanja ustrezne kvalitete storitev je podobna problematika na področju nastanitvenih zmogljivosti in drugih gostinskih obratov. Podobno nezadovoljivo stanje je tudi na področju mladinskih centrov.

V okviru druge razvojne prioritete bo Slovenija v obdobju 2007–2013 sledila naslednjemu cilju: **ohranjanje in povezava naravnih in kulturnih potencialov za razvoj turizma in rekreacije**. Turizem bo v naslednjih letih na osnovi sedanje stopnje razvitosti slovenskega turizma in obstoječega razvojnega potenciala (vključujoč naravne in kulturne danosti in prednosti ter razvojne trende v sektorju) postal ena izmed vodilnih panog slovenskega gospodarstva, kar bo pomembno vplivalo tudi na uresničevanje razvojnih ciljev Slovenije, ki izhajajo iz Strategije razvoja Slovenije 2007–2013 ter so usklajeni z Lizbonsko strategijo, med katerimi je potrebno poudariti predvsem prispevek k gospodarskim ciljem (konkurenčnost, rast BDP, nova delovna mesta/rast zaposlenosti) ter drugim ciljem, kot so: dvig izobrazbene ravni turističnih delavcev in zaposlitvenih možnosti, uveljavljanje načel trajnostnega razvoja, skladen regionalni razvoj, povečevanje kakovosti življenja in blaginje prebivalstva ter dvig zdravega načina življenja, krepitev kulturne identitete, kulturno revitalizacijo mest in podeželja in povečevanje prepoznavnosti Slovenije v mednarodnem prostoru.

Pomanjkanje ustrezne turistične infrastrukture (kvalitativno in kvantitativno), nizka prepoznavnost Slovenije kot turistične destinacije, nepovezanost in razpršenost turistične ponudbe, nezadostna kakovost turističnih proizvodov in storitev, pomanjkanje turistične ponudbe na področju doživljanju narave in spoznavanje naravnih in kulturnih značilnosti Slovenije, nezadostno vlaganje v mladinske infrastrukturne kapacitete in ne nazadnje v

neizkoriščenosti potencialov, ki jih na tem področju ponujajo mala in srednja podjetja, se še vedno kažejo kot bistvene pomanjkljivosti slovenskega turizma. Razlogi za navedeno stanje so v premalo stimulativnem finančnem okolju za naložbe v turistično infrastrukturo, v slabi organiziranosti skupne promocije in trženja turistične ponudbe na ravni turističnih destinacij (integralni turistični produkti) ter slabi usposobljenosti turističnega kadra na različnih ravneh (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2008).

Prednostna usmeritev je tako namenjena dvigu konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma ter spodbujanju razvoja turističnih destinacij, in sicer še posebej s:

- spodbujanjem investicijskih projektov v turistično infrastrukturo, ki bodo imeli pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, in sicer zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oz. neprimerna kakovost obstoječe turistične ponudbe,
- spodbujanjem razvoja organizacijskih struktur s poudarkom na izboljšanju kakovosti in povečanju obsega promocije posameznih turističnih destinacij (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2008).

Pozitivni učinki prednostne usmeritve se bodo kazali tako na področju hitrejšega razvoja turizma (pestrejša in kvalitetnejša ponudba, večja prepoznavnost, integralni turistični produkti) kakor tudi v nastanku novih delovnih mest, večjem BDP, krepitvi malih in srednje velikih podjetij in hitrejšem regionalnem razvoju kot tudi večanje vzgojne in izobraževalne ravni mladine (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2008).

Dejavnosti prednostne usmeritve bodo namenjene izgradnji, obnovi in modernizaciji turistične infrastrukture, za katero je možno ugotoviti, da je ključnega pomena za nadaljnji razvoj turizma v neki destinaciji in je skladna z naravnimi, kulturnimi in krajinskimi značilnostmi določenega območja (npr.: nastanitveni objekti, izraba termalnih vod, zabaviščne in rekreacijske površine, smučarske kapacitete – žičnice, kongresni centri, mladinski centri in druga mladinska infrastruktura ...). Investicijski cikel bo namenjen tako investicijam javnega kot zasebnega sektorja, pri čemer bodo imeli posebno vlogo investicijski projekti majhnih in srednje velikih podjetij. Prav tako bo potrebno, zaradi še vedno prisotnega problema neprepoznavnosti Slovenije, krepiti razvoj upravljaljskih struktur v posameznih regijah in destinacijah (vključno s podpornimi institucijami na komplementarnih področjih, kot so npr. informacijske točke naravnih parkov) in okrepiti aktivnosti na področju promocije in trženja ter okrepiti samo blagovno znamko Slovenije in njenih destinacij (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2008).

Z letom 2007 se je za področje turizma začelo novo petletno strateško obdobje, za katero je MG na podlagi 5. člena **Zakona o spodbujanju razvoja turizma** (Uradni list RS št. 2/04) pripravilo nov strateški dokument kot temeljni dokument načrtovanja razvoja turizma na nacionalni ravni in nosi naziv **Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011 (RNUST)**, v okviru katerega je opredeljenih šest strateških ciljev: povečanje obsega turističnega prometa, povečanje turistične potrošnje, izboljšanje prepoznavnosti, decentralizacija, desezonalizacija in promocija sprememb. Glavni cilji so dvig konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma ter spodbujanje razvoja turističnih destinacij, kar bi dosegli predvsem s spodbujanjem investicijskih projektov v turistično infrastrukturo. To bi imelo pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oz. neprimerno kakovost obstoječe turistične ponudbe. S poudarkom na izboljšanju kakovosti in povečanju obsega promocije posameznih turističnih destinacij bi spodbujali tudi razvoj organizacijskih struktur (Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, 2006).

Politike RNUST so (Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, 2006).

- politika razvoja turističnih destinacij,
- politika razvoja človeških virov,
- politika trženja in promocije,
- politika trajnostnega in regionalnega razvoja,
- politika zagotavljanja kakovosti,
- politika razvoja IT,
- politika razvoja poslovnega okolja in investicij,
- politika spodbujanja raziskav in razvoja v turizmu.

Na področju javne turistične infrastrukture se sofinancirajo večji projekti nacionalno/regionalnega pomena. Z namenom odpravljanja ovir oz. doseganja jasnih multiplikacijskih učinkov za razvoj turizma in turističnih destinacij, torej tam, kjer gre za neposredno povezavo z razvojem turizma, se bo podpirala javna infrastruktura. Pozitivni učinki bodo tako na področju hitrejšega razvoja turizma (pestrejša in kvalitetnejša ponudba, večja prepoznavnost, integralni turistični produkti) kakor tudi v nastanku novih delovnih mest, večjem BDP, krepitvi malih in srednje velikih podjetij in hitrejšem regionalnem razvoju ter višanju vzgojne in izobraževalne ravni mladine.

Dejavnosti so namenjene izgradnji, obnovi in modernizaciji turistične infrastrukture, za katero je mogoče ugotoviti, da je ključnega pomena za nadaljnji razvoj turizma v neki destinaciji in je skladna z naravnimi, kulturnimi in krajinskimi značilnostmi določenega območja (npr.: nastanitveni objekti, izraba termalnih vod, zabaviščne in rekreacijske površine, doživljajski centri, smučarske kapacitete – žičnice, kongresni centri, mladinski centri in druga mladinska infrastruktura).

Investicijski cikel je namenjen tako investicijam javnega kot zasebnega sektorja, pri čemer bodo imeli posebno vlogo investicijski projekti majhnih in srednje velikih podjetij. Poseben poudarek bo dan tudi projektom, ki bodo dosegali visoko energetske učinkovitost, uporabljali sodobno tehnologijo na področju ekološkega razvoja in s tem dodatno prispevali k trajnostnemu razvoju. Za prepoznavnost Slovenije je potrebno krepiti razvoj upravljaljskih struktur v posameznih regijah in destinacijah (kot so npr. informacijske točke naravnih parkov) in okrepiti aktivnosti na področju promocije in trženja ter blagovno znamko Slovenije in njenih destinacij (Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, 2006).

V nadaljevanju se bom osredotočila na razpise za sofinanciranje turistične infrastrukture v obeh finančnih obdobjih, ki so bili izvedeni na Ministrstvu za gospodarstvo, na Direktoratu za turizem, ki je krovni organ za področje turizma v Sloveniji, ob tem pa se bom osredotočila na prejemnike sredstev (višina sredstev, regija, velikost podjetij, prejemnikov sredstev) in predvidene ter realizirane rezultate sofinanciranih projektov (število novih ležišč, nočitev in zaposlitev).

2 ANALIZA DODELJENIH SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V PROGRAMSKEM OBDOBJU 2004–2006

V analizi programskega obdobja 2004–2006 bom naredila pregled le-tega. Najprej bom pregledala cilje zastavljene v strateških dokumentih za obdobje 2004–2006, nato bom pregledala cilje zastavljene na sofinanciranih projektih ter kot zadnje cilj skladnega regionalnega razvoja. Sledila bo analiza javnih razpisov v tem programskem obdobju. Na koncu bom rezultate primerjala z vsemi zastavljenimi cilji.

2.1 Cilji programskega obdobja na področju turizma

V nadaljevanju bom zapisala vse cilje programskega obdobja na področju turizma. Začela bom s strateškimi cilji, nato bom opisala cilje projektov, katerim je bilo odobreno sofinanciranje in na koncu še cilje skladnega regionalnega razvoja.

2.1.1 Strateški cilji s področja turizma

Splošni cilj ukrepa je spodbuditi razvoj turističnih destinacij, opredeljenih v Strategiji slovenskega turizma 2002–2006. Specifična cilja ukrepa sta:

- spodbujati razvoj organizacijskih struktur za skupno načrtovanje, razvoj in trženje turističnih destinacij na glavnih geografskih in produktnih področjih, opredeljenih v Strategiji slovenskega turizma 2002–2006;
- spodbujati naložbe v obnovo, modernizacijo obstoječih in gradnjo nove turistične infrastrukture (npr. kongresnih centrov, izrabe termalnih vod, nastanitvenih objektov, golf igrišč, bazenov, marin, smučarskih žičnic, rekreacijskih objektov za turiste ...) (Enotni programski dokument RS 2004–2006, 2003).

V programskem dopolnilu EPD so zabeleženi tudi predvideni kazalniki doseganja zastavljenih ciljev za programsko obdobje, ki so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 1: Kazalniki programskega obdobja 2004–2006, vezani le na področje turizma

Vpliv	Ciljna vrednost
Število ustvarjenih novih neto delovnih mest	200
Učinek	
Število razvojnih programov destinacij in marketinški načrti	10
število investicijskih projektov	20
Rezultat	
Povečanje števila nočitev	2006 + 3 %
	2008 + 5 %

Vir: Programsko dopolnilo k enotnemu programskemu dokumentu: Vlada RS, 2008.

2.1.2 Cilji projektov, ki jim je bilo odobreno sofinanciranje

Kljub temu, da se v nalogi osredotočam na cilje iz programskega obdobja, bom razdelala tudi cilje, ki so bili zastavljeni v pogodbah med MG in končnimi prejemniki sredstev, saj bom v nadaljevanju naloge primerjala napovedane kazalnike z dejansko realiziranimi.

Tabela 2: Cilji v programskem obdobju 2004–2006

Namestitveni objekti	Cilj	Wellness površine	Cilj	Sofinanciranj u žičnic in zasneževalnih topov ter teptalnih strojev	Cilj	Športni objekt	Cilj
Nova ležišča	3.257	Nove wellness površine	13.691 m ²	Nove vlečne naprave	3.779 m	Novih in obnovljenih športno-rekreativnih površin	1.925 m ²
Število nočitev	1.542.410	Novi obiskovalci	473.966	Zasneževalni topovi	12	Športne prireditve	16
Število zaposlenih	642	Število novih delovnih mest	63	Teptalni stroj	2	Športno-rekreativni programi	27
		Pokritih vodnih kapacitet	1.480 m ²			Število novih delovnih mest	2
		Zunanjih vodnih kapacitet	651 m ²			Delež športnikov na ravni destinacije	5 %

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih (izbrane vloge) na Ministrstvu za gospodarstvo, Direktoratu za turizem, 2006.

2.1.3 Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja

Skladnega regionalnega razvoja noben strateški dokument s področja turizma posebej ne izpostavlja, vendar je eden izmed ključnih ciljev Slovenije in Evrope, zato sem se odločila za njegovo obravnavo. Sklep o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2004–2006, zabeležen v Uradnem listu RS št. 44/2001, določa **Navodilo o prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj slovenskih regij**, ki se upošteva pri ocenjevanju merila regionalni kriterij (investicija se izvaja v regiji: A, B, C ali D, po tem vrstnem redu je razvrščeno število točk na razpisih). Prednostna območja so določena upoštevajoč indeks razvojne ogroženosti, ki temelji na factorski analizi več kot 30 kazalnikov, območja pa prikazuje Tabela 3:

Tabela 3: Posamezne regije po prednostnih območjih dodeljevanja spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj

Prednostno območje	Regija
1-a	Pomurska
2-a	Podravska
3-b	Koroška
4-b	Savinjska
5-a	Zasavska
6-a	Spodnjeposavska
7-b	JV Slovenija
8-d	Osrednjeslovenska
9-c	Gorenjska
10-b	Notranjsko-Kraška
11-c	Goriška
12-d	Obalno-Kraška

Vir: Enotni programski dokument RS 2004–2006, 2003.

2.2 Rezultati programskega obdobja na področju turizma

Od vstopa Slovenije v EU do konca leta 2006, torej v prvem programskem obdobju, je bilo za turizem na razpolago 44,7 milijonov € sredstev, vključno s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR) (75 %). Podprtih je bilo 36 projektov (27 % vseh prijavljenih projektov).

V programskem obdobju 2004–2006 so bili izvedeni trije razpisi. Na prvi razpis se je prijavilo 67 projektov, na drugi razpis 24 ter na tretji 41 projektov, skupaj 132 projektov. Od tega je bilo v okviru prvega razpisa podprtih 22 projektov (33 %), v okviru drugega 9 (38 %) in v okviru tretjega razpisa 5 projektov (12 %). V okviru 28 podprtih infrastrukturnih projektov je bilo predvideno 754 novih delovnih mest, 3.325 novih namestitvenih kapacitet, število nočitev naj bi se po napovedih povišalo za več kot 700.000. Prijavitelji treh projektov, ki so bili odobreni, so kasneje odstopili od pogodbe, zato niso vključeni v vrednostih podprtih projektov. Vsi podatki, navedeni v analizi, so zapisani v €, iz tolarjev pa so preračunani po paritetnem tečaju (239,64).

2.2.1 Dodeljena sredstva po posameznih javnih razpisih v programskem obdobju 2004–2006

V tem finančnem obdobju je MG izvedlo tri razpise za spodbujanje razvoja turistične infrastrukture ter v prvem razpisu tudi za spodbujanje managementov turističnih destinacij. Od 22 podprtih projektov, prijavljenih na prvi razpis, je bilo podprtih 14 investicij v turistično

infrastrukturo in 8 v management turističnih destinacij. 2. ter 3. razpis sta bila namenjena zgolj sofinanciranju turistične infrastrukture, tako je bilo v okviru 2. razpisa podprtih 9 projektov ter v okviru tretjega razpisa 5 projektov. Skupna predračunska vrednost managementov turističnih destinacij je 0,7 milijard SIT (2.921.048,24 €), vrednost sofinanciranja znaša 0,3 milijard SIT (1.251.877,82 €). Skupna predračunska vrednost podprtih projektov v okviru **prvega razpisa** je 17,7 milijard SIT (73.860.791,19 €), od tega vrednost sofinanciranja znaša 6,1 milijard SIT (25.454.848,94 €). Predračunska vrednost projektov podprtih v krogu **drugega razpisa** znaša 10 milijard SIT, vrednost sofinanciranja je 1,4 milijard SIT (5.842.096,48 €) in 21,6 milijard SIT (90.135.202,80 €), predračunska vrednost projektov podprtih znotraj **tretjega razpisa**, od tega je bila vrednost sofinanciranja 3,2 milijard SIT (13.353.363,38 €). V okviru programskega obdobja je bila skupna vrednost sofinanciranih projektov 10.722.098.000 SIT (44.742.522,12 €) (Povzeto iz dokumentacije o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2006)

2.2.2 Podprti projekti po razpisih glede na tip projekta in velikost podjetja

V nadaljevanju bom naredila pregled sofinanciranja in različnih indikatorjev podprtih projektov v programskem obdobju 2004–2006

Tabela 4: Podprti projekti po razpisih v programskem obdobju 2004–2006

Razpis	Namen sofinanciranih projektov	Št. Podprtih projektov	Predračunska vrednost v €	Vrednost sofinanciranja v €
1. razpis	Management	8	2.922.250,04	1.263.169,75
	Turistična infrastruktura	14	70.874.273,91	24.064.638,62
	Skupaj	22	73.796.523,95	25.327.808,38
2. razpis	Turistična infrastruktura	9	41.717.547,15	6.007.519,61
	Skupaj	9	41.717.547,15	6.007.519,61
3. razpis	Turistična infrastruktura	5	90.357.127,36	13.407.194,12
	Skupaj	5	90.357.127,36	13.407.194,12
Skupaj vsi razpisi	Management	8	2.922.250,04	1.263.169,75
	Turistična infrastruktura	28	202.948.948,42	43.479.352,36
	Skupaj	36	205.871.198,46	44.742.522,12

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2006.

Od skupaj 36 podprtih projektov v okviru tega programskega obdobja, kar predstavlja 27 % podprtih podjetij, je bilo podprtih 20 projektov malih podjetij, 4 projekti srednje velikih podjetij in 12 projektov velikih podjetij. Od vseh prijav projektov vloženih s strani malih

podjetij, je bilo podprtih 22 % projektov, od prijav srednje velikih podjetij je bilo podprtih 25 % projektov in od prijav projektov s strani velikih podjetij 44 % prijav.

Tabela 5: Število podprtih projektov po razpisih v programskem obdobju 2004–2006

Zaporedna št. razpisa	Podprti projekti	
	Število	% vseh prijav
1.	22	33
2.	9	38
3.	5	12
Skupaj	36	27

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoraut za turizem, 2006.

V okviru 1. razpisa, kjer je bilo podeljenih 57 % vseh sredstev, so mala podjetja prejela 21 % sredstev, srednje velika podjetja 8 % sredstev in velika podjetja 71 % sredstev. V okviru 2. razpisa, kjer je bilo podeljenih 13 % vseh sredstev, so mala podjetja prejela 86 % sredstev in srednje velika podjetja 14 % sredstev. V okviru 3. razpisa, kjer je bilo podeljenih 30 % vseh sredstev, so mala podjetja prejela 16 % sredstev in velika podjetja 84 % sredstev. Vrednost vseh podprtih projektov v obdobju 2004–2006 je znašala 44.742.522,12 €. Od tega so 28 % vseh sredstev prejela mala podjetja, 6 % sredstev srednje velika podjetja in 65 % sredstev velika podjetja.

Tabela 6: Vrednost podprtih projektov po razpisih v programskem obdobju 2004–2006 in vrednost podprtih projektov po velikosti prijavitelja v programskem obdobju 2004–2006

Zaporedna št. razpisa	Vrednost podprtih projektov po razpisih		Vrednost podprtih projektov po velikosti		Podprti projekti
	Vrednost v €	% vseh podprtih projektov	Velikost podjetja	Vrednost v €	% vseh podprtih projektov
1.	25.327.808,38	57	M	12.661.625,77	28,30
2.	6.007.519,61	13	S	2.780.658,49	6,20
3.	13.407.194,12	30	V	29.300.237,86	65,50
Skupaj	44.742.522,12	100,00	Skupaj	44.742.522,12	100,00

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2006.

2.2.3 Vrste projektov po namenih

Največ, 73 % vsega sofinanciranja (32.835.436,49 € vrednosti sofinanciranja) je bilo namenjenega za investiranje v nastanitvene zmogljivosti, 14 % v bazenske komplekse (6.243.089,63 € vrednosti sofinanciranja), 8 % (3.675.988,98 € vrednosti sofinanciranja) v žičnice in umetno zasneževanje, 3 % (1.263.169,75 € vrednosti sofinanciranja) v managemente turističnih destinacij in 2 % (724.837,26 € vrednosti sofinanciranja) v turistično rekreacijski kompleks.

2.2.4 Število projektov, število novih delovnih mest, število ležišč, nočitev, število obiskovalcev po regijah

Skladen regionalni razvoj je eden izmed ključnih ciljev Slovenije in Evrope, zato se bom osredotočila tudi na sofinanciranje projektov po regijah, tako bom dobila jasen pregled, ali so bile sofinancirane manj razvite regije. Skupna vrednost vseh 36 podprtih projektov je 205.871.194,29 €, od tega je vrednost sofinanciranja 44.742.522,12 €. Povprečna vrednost sofinanciranja pa znaša 1.242.847,60 €. Največ projektom, kar sedmim, je bilo sofinanciranje odobreno v **Pomurski regiji**, od tega šest infrastrukturnih, v predračunski vrednosti 32.731.781 €, doprinos v regijo je 182 novih delovnih mest, 606 novih ležišč in 127.770 nočitev. Po številu podprtih projektov Pomurski regiji sledi **Podravska regija** s šestimi podprtimi projekti, od tega 5 infrastrukturnih, v predračunski vrednosti 28.327.837,6 €, doprinos v regijo je 119 novih delovnih mest, 324 novih ležišč ter 104.196 nočitev. V **Savinjski** in **Osrednjeslovenski** regiji je bilo sofinanciranje odobreno v vsaki po petim projektom, od katerih je imela vsaka po tri infrastrukturne. V Savinjski regiji je njihova predračunska vrednost znašala 40.569.287,3 €, pridobljenih je bilo 241 novih delovnih mest, število ležišč se je povečalo za 852 in ustvarjenih je bilo za 167.334 novih nočitev. Projekti Osrednjeslovenske regije so v predračunski vrednosti znašali 23.482.098,2 €, vrednost sofinanciranja pa je bila 5.522.596,39 €. Tako so pridobili 37 novih delovnih mest, 633 novih ležišč in 116.765 nočitev. Sledi **Gorenjska regija** s štirimi projekti v predračunski vrednosti 8.239.058,59 € in vrednosti sofinanciranja 2.555.758,64 €. Pridobili so 41 novih delovnih mest, 137 novih ležišč ter 32.500 nočitev. V **Obalno-Kraški regiji** je bilo sofinanciranje odobreno trem projektom, od tega dvema infrastrukturnima, v predračunski vrednosti 47.360.545 € in vrednosti sofinanciranja 5.174.428,31 €. Pridobili so 49 novih delovnih mest, 239 ležišč in 45.000 novih nočitev. Dva projekta, oba infrastrukturna, sta bila podprta v **Spodnjeposavski regiji**, v predračunski vrednosti 11.976.327 € in vrednosti sofinanciranja 4.790.527,46 €. Regija je tako pridobila 60 novih delovnih mest, 334 novih ležišč in 73.500 novih nočitev. Po en projekt je bil odobren v **Koroški, Notranjsko-Kraški** in **Goriški regiji** ter **JV Sloveniji**. Le v Notranjsko-Kraški regiji je bil projekt managementa, ostali pa so bili infrastrukturni. Predračunska vrednost projekta Koroške regije je bila 3.004.506,76 €, vrednost sofinanciranja pa 500.751,13 €, pridobili so 6 novih delovnih mest. Vrednost projekta JV Slovenije je bila 5.586.988,82 €, vrednost sofinanciranja 2.102.724,92 €, pridobili

so 14 novih delovnih mest, 200 ležišč ter 40.265 novih nočitev. V Goriški regiji je bil projekt v predračunski vrednosti 4.175.475,71 €, vrednost sofinanciranja 84.351,53 € in pridobili so 5 delovnih mest. V Notranjsko-Kraški regiji je bil projekt managementa v predračunski vrednosti 41.729,26 €, vrednost sofinanciranja pa 166.917,04 €. V Zasavski regiji ni bilo podprtih projektov.

Podrobni opisi so v Prilogi 3.

2.2.5 Poraba sredstev

Odobreno sofinanciranje je bilo v finančnem obdobju 2004–2006 44.742.526,29 €, dejansko se je v tem obdobju črpalo 43.326.743,54 €. Razlog za črpanje manjšega zneska je manjše črpanje v okviru posameznih projektov, nekateri izmed projektov pa niso realizirali zastavljenih planov.

2.3 Primerjava zastavljenih ciljev in doseženih rezultatov projektov

Strateški cilji s področja turizma so bili le delno doseženi, saj je bil splošni cilj ukrepa »spodbuditi razvoj turističnih destinacij«, opredeljen v Strategiji slovenskega turizma 2002–2006, specifični ukrep, ki govori o spodbujanju razvoja organizacijskih struktur za skupno načrtovanje, razvoj in trženje turističnih destinacij na glavnih geografskih in produktnih področjih, v programskem obdobju dosežen le delno. Sofinancirano je bilo le 8 projektov managementov turističnih destinacij, in sicer v okviru prvega razpisa, dva od njih pa zaradi določenih težav nista bila izpeljana in nista izvedla aktivnosti iz pogodb. Od tega je bilo 7 malih podjetij prijaviteljev in eno srednje veliko podjetje in vsi so imeli specifične kazalnike. Ostali projekti so bili namenjeni turistični infrastrukturi. To pomeni, da v tem pogledu prednostna usmeritev ni bila v celoti izpolnjena, temveč je bila izpolnjena le v manjšini.

Strateški cilj spodbujanja naložb v obnovo, modernizacijo obstoječe in gradnjo nove turistične infrastrukture (npr. kongresnih centrov, izrabe termalnih vod, nastanitvenih objektov, golf igrišč, bazenov, marin, smučarskih žičnic, rekreacijskih objektov za turiste) kot drugi ukrep, pa je bil v celoti dosežen, celo presežen. Tako je cilj, zastavljen v okviru EPD, sofinanciranje 20-ih investicijskih projektov, dejansko je bilo sofinanciranje odobreno 28 projektom, kar je tudi prikazano v Prilogi 1 (Enotni programski dokument RS 2004–2006, 2003).

V nadaljevanju navajam, kako so bili realizirani, na podlagi pogodb o sofinanciranju, zadani cilji projektov. Natančnejši tabelarni prikaz je podan v Prilogi 1.

Kazalniki projektov, **namenjeni povečevanju namestitvenih zmogljivosti, kažejo**, da je bilo napovedanih **3.257 novih ležišč**, realizirano pa je bilo **3.324** novih ležišč. To pomeni, da se je

z investicijami pridobilo 67 ležišč več, kakor je bilo napovedano. Napovedano doseganje **števila nočitev** je bilo med leti 2005–2010 **1.542.410**, realizirano pa **971.908** števila nočitev. Tukaj je potrebno poudariti, da rezultati za leto 2009 in 2010 še niso znani in je zaradi tega rezultat doseganja števila nočitev manjši, glede na trenutni rezultat pa menim, da bo zastavljen dosežen ali celo presežen. Glede **števila zaposlenih** je bilo napovedano **642** novih zaposlitev, kar je bilo preseženo z **658** novimi zaposlitvami.

Pri projektih **namenjenih izgradnji wellness površin** je bilo napovedano **13.691 m²** novih **wellness površin**, katere so bile s sofinanciranjem v celoti pridobljene. Med leti 2006 in 2008 je bilo napovedanih **473.966 novih obiskovalcev**, prišlo pa jih je **407.877**, kar je za 13,94 % manj kot zastavljeno. V letu 2008 in 2009 je bilo skupaj napovedano **530.049** obiskovalcev, kar vključuje tudi napoved 292.000 obiskov v letu 2009. V letu 2008 je bilo število obiskovalcev 236.418, vendar podatek za leto 2009 še ni znan. Brez napovedi za leto 2009 cilj ni bil uresničen zgolj za 0,69 %, kar nakazuje, da bo bistveno presežen. Za leto 2010 je bilo napovedanih 303.000 obiskovalcev, podatek za doseganje tega kazalnika še ni znan. Glede doseganja **števila novih delovnih mest** je bilo napovedanih med letom 2005–2008 **63** novih delovnih mest, kar pa je bilo z **88** novimi delovnimi mesti preseženo. V letu 2008 so ustvarili še 6 novih delovnih mest. V letu 2008 je bilo napovedano 1.480 m² novih **pokritih vodnih kapacitet**, ki so jih tudi pridobili. 651m² pa je bilo v letu 2008 napovedanih **zunanjih vodnih kapacitet**, kar je bilo tudi doseženo.

Pri **sofinanciranju žičnic in zasneževalnih topov ter teptalnih strojev** je bilo predvideno med leti 2005–2007 **3.779 m novih vlečnih naprav**, kar je bilo tudi doseženo. V letu 2005 smo pridobili **12 zasneževalnih topov**, kolikor je bilo tudi napovedano. V istem letu sta bila predvidena **2 teptalna stroja**, ki sta bila tudi pridobljena. Med leti 2005–2007 je bilo napovedano, da se bo s pomočjo sofinanciranih naprav **prepeljalo 945.500** smučarjev, vendar je bila realizirana manjša vrednost, in sicer **775.933** smučarjev. V letu 2008 naj bi prepeljali 1.071.000 smučarjev, prepeljanih je bilo **1.115.404**, kar je za 4,15 % več kakor napovedano. Med leti 2005–2007 je bilo napovedanih **14 novih delovnih mest**, ki so bila pridobljena, 2 napovedana v letu 2008 pa se nista izpolnila.

V stari finančni perspektivi je bil sofinanciran le en športni objekt, ki je v letu 2006 predvidel **1.925 m² novih in obnovljenih športno-rekreativnih površin**, kar so tudi izpolnili. V letu 2006 so napovedali **4 športne prireditve**, uresničenih je bilo **18**. V letu 2008 je bilo napovedanih **12 športnih prireditev**, izpeljanih je bilo **44**, kar je skupaj skoraj štirikrat več kot napovedano. Napovedano število **športno-rekreativnih programov** je bilo v letu 2006 7 in v letu 2008 **20**, uresničenih je bilo v letu 2006 **10** in v letu 2008 **23**. Skupaj je bila napoved presežena za 22,22 %. Napovedani sta bili **2 novi delovni mesti**, ki sta bili v letu 2006 tudi izpolnjeni. Delež **športnikov na ravni destinacije** je bil napovedan v letu 2006 5 %, uresničen s 6 % in v letu 2008 10 %, uresničen pa z 12 %.

Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja, ki je eden izmed ključnih ciljev Slovenije in Evrope, ni bil v celoti dosežen, ne moremo pa reči, da cilj skladnega regionalnega razvoja ni bil upoštevan. Glede na indeks ogroženosti niso bili sofinanciranih le projekti v najbolj ogroženih regijah. Od skupaj **36** projektov je bilo največ projektov, sedem, podprtih v **Pomurski regiji**, ki po prednostnih območjih spada med najbolj ogrožene kot regija A. V isto stopnjo ogroženosti spadajo tudi **Podravska regija**, s 6 podprtimi projekti, **Zasavska regija**, z 0 podprtimi projekti, ter **Spodnjeposavska regija** z 2 podprtima projektoma. Pod regije B, po stopnji ogroženosti, spada **Koroška regija**, z enim podprtim projektom, **Savinjska regija**, s 5 podprtimi projekti, **JV Slovenija** z enim podprtim projektom ter **Notranjsko-Kraška regija** z 0 podprtimi projekti. Pod regije C po stopnji ogroženosti je **Gorenjska regija** imela 4 sofinancirane projekte in **Goriška regija** 1. Pod regije z najmanj, D stopnje ogroženosti je **Osrednjeslovenska regija** imela 5 sofinanciranih projektov, Obalno-Kraška pa 2. Navedeno pomeni, da je bilo v najmanj razvitih regijah, z oznako A, sofinanciranih 15 projektov, v regijah z oznako B 7, v regijah z oznako C 5 in v regijah z oznako D 7 sofinanciranih projektov.

Projekti, ki so se izvajali v regiji z višjim IRO-jem, pri ocenjevanju na razpisih pridobijo več točk kot tisti, ki so v regiji z nižjim IRO. V tej smeri je bil trud zagotavljanja prednosti projektov iz manj razvitih regij zagotovo viden, vendar so imeli v nekaterih regijah, ki so manj razvite, na razpisih prijavljene slabše projekte, ki niso bili izbrani, zaradi doseganja premalo točk oziroma se na razpise niso prijavljali.

3 ANALIZA DODELJENIH SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V FINANČNI PERSPEKTIVI 2007–2013

V analizi finančne perspektive 2007–2013 bom naredila pregled le-te, nato bom pregledala cilje zastavljene v strateških dokumentih za obdobje 2007–2013, pregledala bom še zastavljene cilje na sofinanciranih projektih ter kot zadnje cilj skladnega regionalnega razvoja. Sledila bo analiza javnih razpisov v tem programskem obdobju. Na koncu bom rezultate primerjala z vsemi zastavljenimi cilji, v kolikor bo to mogoče, saj finančna perspektiva še ni zaključena.

3.1 Cilji finančne perspektive na področju turizma

Opisala bom cilje na treh ravneh, torej strateške cilje, cilje zadane v pogodbah ter cilje doseganja skladnega regionalnega razvoja.

3.1.1 Strateški cilji s področja turizma

Prednostna usmeritev 2007–2013 je namenjena dvigu konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma ter spodbujanju razvoja turističnih destinacij, in sicer še posebej s: »Spodbujanjem investicijskih projektov v turistično infrastrukturo, ki bodo imeli pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, in sicer zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oz. neprimerna kakovost obstoječe turistične ponudbe (OP RR, 2007).« Prednostna usmeritev je tako namenjena dvigu konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma ter spodbujanju razvoja turističnih destinacij, in sicer še posebej s:

1. spodbujanjem investicijskih projektov v turistično infrastrukturo, ki bodo imeli pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, in sicer zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oz. neprimerno kakovost obstoječe turistične ponudbe,
2. spodbujanjem razvoja organizacijskih struktur s poudarkom na izboljšanju kakovosti in povečanju obsega promocije posameznih turističnih destinacij.

V okviru razvojnih prioritet bo Slovenija v obdobju 2007–2013 na področju turizma sledila cilju: ohranjanje in povezava naravnih in kulturnih potencialov za razvoj turizma in rekreacije, v okviru katerega je cilj spodbujanje uveljavljanja Slovenije kot turistične destinacije in prostora za mednarodno kulturno in gospodarsko povezovanje.

Tabela 7: Kazalniki na ravni 3. Razvojne prioritete OP RR, vezani le na področje turizma

Kazalniki: Razvojna prioriteta Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov		Cilj konec obdobja	Vir
Število podprtih projektov s področja turizma	učinek	125	CIS
Od tega v malih in srednjih podjetjih		80	CIS
Prenočitve turistov (v mio)	rezultat	8,4	SURS
Spodbujena zasebna vlaganja (v mio €)		373	
Število novo ustvarjenih bruto delovnih mest		1.000	CIS
Povečanje dodane vrednosti na zaposlenega v podjetjih, prejemnikih sredstev (najmanj 24 mesecev po zaključku projekta na dan 31.12. glede na 31.12. pred začetkom izvajanja projekta)	vpliv	5 %	CIS

Legenda: CIS: centralni informacijski sistem; SURS: Statistični urad RS: Primerjalni podatki.

Vir: Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, 2008.

3.1.2 Cilji projektov, ki jim je bilo odobreno sofinanciranje

V nalogi se sicer osredotočam na cilje iz programskega obdobja, razdelala pa bom tudi cilje, ki so bili zastavljeni v pogodbah med MG in končnimi prejemniki sredstev, saj bom v nadaljevanju naloge prikazala in analizirala napovedane kazalnike.

V okviru prednostnih usmeritev za obdobje 2007–2013 so cilji razpisov dvig kvalitete in pestrosti turistične ponudbe, ustvarjanje novih nočitev, novih zaposlitev in doseganje višje dodane vrednosti na zaposlenega. Predmet dveh do sedaj objavljenih javnih razpisov je sofinanciranje izvedbe posameznih investicij na področju turistične infrastrukture, ki bodo vplivale na razvoj turistične destinacije in prispevale k doseganju cilja razpisa (Tomin Vučkovič in Turk, 2008). Projekti, katerim je bilo odobreno sofinanciranje, naj bi zelo pomembno vplivali na izboljšanje turistične infrastrukture v Sloveniji, saj naj bi se namestitvene kapacitete povečale za predvidoma 4.450 ležišč, hkrati pa naj bi podprti projekti skupaj ustvarili predvidoma 1.046 novih delovnih mest.

Tabela 8: Napovedani kazalniki za novo finančno perspektivo

Kazalnik	Št. novih delovnih mest		Št. ležišč		Št. nočitev		Št. obiskovalcev	Površina notranjega bazena (m ²)	Površina zunanjega bazena (m ²)
	MG	SPS	MG	SPS	MG	SPS			
Razpis	MG	SPS	MG	SPS	MG	SPS	MG	MG	MG
Vrednost	815	231	3.086	1.364	1.176.182	254.650	687.846	2.568,61	24.913,00
Skupaj	1.046		4.450		1.430.832		687.846	2.568,61	24.913,00

Legenda: SPS je razpis izvajal kot agent MG.

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2006.

3.1.3 Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja

Skladnega regionalnega razvoja noben strateški dokument s področja turizma, tudi v novi finančni perspektivi, posebej ne izpostavlja, vendar ostaja eden izmed ključnih ciljev Slovenije in Evrope, zato sem se tudi tukaj odločila za njegovo obravnavo. Sklep o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007–2013 (Uradni list RS št. 23/2006) določa indeks razvojne ogroženosti (IRO) slovenskih regij. IRO posamezne regije prikazuje Tabela 9:

Tabela 9: IRO posamezne regije

Regija	Izračun IRO		
	Aritmet.	Indeks, SLO = 100	Rang
	sredina standard. vrednosti (inverzno)		
Pomurska	0,1774	159,50	1
Notranjsko-Kraška	0,3451	127,00	2
Podravska	0,3976	116,80	3
Spodnjeposavska	0,3976	116,80	4
Zasavska	0,4129	113,90	5
Koroška	0,464	103,90	6
JV Slovenija	0,4757	101,70	7
Goriška	0,5163	93,80	8
Savinjska	0,524	92,30	9
Gorenjska	0,5715	83,10	10
Obalno-Kraška	0,575	82,40	11
Osrednjeslovenska	0,9549	8,70	12
Slovenija	0,4843	100,00	

Vir: Sklep o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007–2013, 2006.

3.2 Rezultati programskega obdobja na področju turizma

V novi finančni perspektivi ima MG na razpolago 145 milijonov € (skupaj s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj), s katerimi se spodbuja investicijske projekte v zasebno turistično infrastrukturo, ki bo imela pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma, zlasti v destinacijah in na področjih turistične ponudbe, kjer je opaziti očitno pomanjkanje tovrstne infrastrukture oziroma neprimerno kakovost obstoječe turistične ponudbe.

V strateških dokumentih je zabeleženo, da je potrebno sofinancirati male investicije, katerih število je navedeno kot cilj v le-teh, zato tudi v analizi navajam podatke o številu malih, srednje velikih in velikih podjetij.

Analizo finančne perspektive 2007–2013 bom prikazala v nadaljevanju.

3.2.1 Dodeljena sredstva po posameznih javnih razpisih v programskem obdobju 2007–2013

MG je v okviru obeh javnih razpisov, objavljenih v letu 2007, odobrilo sofinanciranje 76-im projektom v skupni višini 97 milijonov €. Višina razpisanih sredstev na razpisu MG je 78 milijonov €, na razpisu SPS pa 20 milijonov €. Oba razpisa sta namenjena investicijam v

turistično infrastrukturo, pri tem, da je razpis SPS namenjen zgolj investicijam v nastanitvene zmogljivosti, medtem ko je razpis MG nekoliko širši in zajema še investicije v bazene in bazenske komplekse, izgradnjo in prenavo žičnic in umetno zasneževanje, igrišča za golf in zabaviščne parke.

3.2.2 Podprti projekti po velikosti prijaviteljev (mala, srednja in velika podjetja)

Tabela 10: Prijavljene vloge po velikosti prijavitelja, podprte vloge po velikosti prijavitelja ter po odpiranjih iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013

Velikost prijavitelja	Število prispelih vlog	Število odobrenih vlog	Predračunska vrednost izbranih vlog v €	Vrednost pričakovanega sofinanciranja v €
Mikro	12	4	6.071.219,00	2.257.368,00
Mala	102	48	176.428.600,48	54.737.028,55
Srednje velika	22	8	56.677.339,90	14.520.847,00
Velika	34	16	118.368.432,60	25.509.142,13
Skupaj	170	76	357.545.591,98	97.024.385,68

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Podrobnejša obrazložitev po obeh razpisih je podana v Prilogi 5.

Skupaj je bilo odobreno sofinanciranje 16 (42,11 %) malim podjetjem, v vrednosti sofinanciranja 38.317.458,95 €, 6 (15,78 %) srednje velikim podjetjem, v vrednosti sofinanciranja 13.489.105 € in 16 (42,11 %) velikim podjetjem, v vrednosti sofinanciranja 25.509.142,13 €.

V okviru razpisa SPS je bilo sofinanciranje odobreno 38 projektom, v skupni predračunski vrednosti izbranih vlog **59.456.056,97 €** in vrednosti sofinanciranja **19.708.679,60 €**. Skupaj je bilo odobreno sofinanciranje 4 mikro podjetjem, v vrednosti sofinanciranja 2.257.368 €, 32-im malim podjetjem, v vrednosti sofinanciranja 16.419.569,60 € in 2 srednje velikima podjetjema v vrednosti sofinanciranja 1.031.742 €.

3.2.3 Vrste projektov po namenih

V tabeli sem prikazala vrste projektov po namenih, kjer je razvidno, v kakšen namen so bila razdeljena sredstva SPS in MG.

Tabela 11: Število podprtih projektov, vrednosti projektov ter vrednost sofinanciranja po indikatorjih: nastanitvene zmogljivosti, bazenski kompleksi, žičnice in umetno zasneževanje ter turistični rekreacijski kompleksi iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

Št. razpisa	Indikator	Nastanitvene zmogljivosti		Bazenski kompleksi		Žičnice, umetno zasneževanje		Turistični rekreacijski kompleksi		Skupaj	
		Št. podprtih projektov	%	Št. podprtih projektov	%	Št. podprtih projektov	%	Št. podprtih projektov	%	Št. podprtih projektov	%
Skupaj MG in SPS	Št. podprtih projektov	66	86,84 %	5	6,58 %	3	3,95 %	2	2,63 %	76	100 %
	Vrednost projektov	288.982.165	81,14 %	44.143.526	12,39 %	17.850.000	5,01 %	5.170.000	1,45 %	356.145.691	100 %
	Vrednost sofinanciranja	79.188.910	81,62 %	10.122.501	10,43 %	6.104.000	6,29 %	1.608.975	1,66 %	97.024.386	100 %

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Podrobnejša obrazložitev po obeh razpisih je podana v Prilogi 2.

3.2.4 Število projektov Slovenskega podjetniškega sklada in Ministrstva za gospodarstvo po regijah

V prikazani tabeli je razvidno, kakšno je bilo sofinanciranje iz razpisov MG in SPS glede na regionalni kriterij

Tabela 12: Število projektov, vrednost projektov ter vrednost sofinanciranja iz razpisa MG in SPS skupaj po regijah v programskem obdobju 2007–2013

Regija	Št. projektov iz razpisa MG in SPS	%	Vrednost projektov razpisa MG in SPS	%	Vrednost sofinanciranja razpisa MG in SPS	%
Pomurska	6	7,89	29.265.294	9,11	7.626.356	8,64
Podravska	8	10,53	42.758.406	13,31	14.654.260	16,59
Koroška	3	3,95	4.821.530	1,50	1.775.812	2,01
Savinjska	16	21,05	105.529.870	32,86	25.335.558	28,69
Zasavska	1	1,32	1.200.000	0,37	480.000	0,54
Spodnjeposavska	5	6,58	9.403.312	2,93	2.692.185	3,05
JV Slovenija	4	5,26	17.230.256	5,36	4.225.099	4,78
Osrednjeslovenska	7	9,21	30.601.934	9,53	7.969.245	9,02
Gorenjska	13	17,11	60.970.999	18,99	17.686.307	20,02
Notranjsko-Kraška	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Goriška	6	7,89	13.802.673	4,30	4.256.966	4,82
Obalno-Kraška	7	9,21	40.561.417	1,74	10.322.598	1,84
Skupaj	76	100,00	356.145.691	100,00	97.024.386	100,00

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

V novi finančni perspektivi je bilo podprtih 76 projektov, v vrednosti 356.145.691 €, njihova vrednost sofinanciranja je 97.024.386 €. Največ projektov je bilo podprtih v **Savinjski regiji**, kar 16 (21,05 %), v vrednosti 105.529.870 € (32,86 %), vrednost sofinanciranja je 25.335.558 € (28,69 %). Sledi **Gorenjska regija** s 13 podprtimi projekti (17,11 %) v vrednosti 60.970.999 € (18,99 %), vrednost sofinanciranja je 17.686.307 € (20,02 %). V **Podravski regiji** je bilo 8 projektov (10,53 %), katerim je bilo odobreno sofinanciranje v vrednosti 14.654.260 € (16,59 %), vrednost projekta znaša 42.758.406 € (13,31 %). 7 projektov (9,21 %) je bilo podprtih v **Osrednjeslovenski regiji**, v vrednosti 30.601.934 € (9,53 %), vrednost sofinanciranja pa znaša 7.969.245 € (9,02 %). V **Obalno-Kraški regiji** je bilo ravno tako podprtih 7 projektov (9,21 %), v vrednosti 40.561.417 € (1,74 %), vrednost sofinanciranja pa je 10.322.598 € (1,84 %). Sledita Pomurska in Goriška regija s 6 podprtimi projekti (7,89 %). V **Pomurski regiji** je skupna vrednost projektov 29.265.294 € (9,11 %), vrednost sofinanciranja pa 7.626.356 € (8,64 %). V **Goriški regiji** znaša vrednost projektov 13.802.67 € (4,30 %), vrednost sofinanciranja pa 4.256.966 € (4,82 %). 5 projektom je bilo sofinanciranje odobreno v **Spodnjeposavski regiji**, katerih vrednost je 9.403.312 € (2,93 %), vrednost sofinanciranja je 2.692.185 € (3,05 %). V **JV Sloveniji** je bilo sofinanciranje odobreno 4 projektom (5,26 %), v vrednosti 17.230.256 € (5,36 %), vrednost sofinanciranja je 4.225.099 € (4,78 %). 3 projektom (3,95 %) je bilo sofinanciranje odobreno na **Koroškem**, v skupni vrednosti 4.821.530 € (1,50 %), vrednost sofinanciranja je 1.775.812 € (2,01 %).

3.2.5 Število projektov po regijah in realiziranih ciljih: nova delovna mesta, število ležišč, nočitev in obiskovalcev, površine bazenov in green fee-jev po regijah

Tabela 13: Indikatorji: število delovnih mest, število ležišč, število nočitev, število obiskovalcev, površina bazena ter št. green fee-jev po regijah iz razpisa MG in SPS skupaj v programskem obdobju 2007–2013

Regija	Št. novih delovnih mest	Št. ležišč	Število nočitev	Št. obiskovalcev	Površina bazena (m2)	Št. green fee-jev
Pomurska	216	62.645	61.350			23
Podravska	289	28.139	75.792	58.000		26
Koroška	125	17.809	0	0		15
Savinjska	427	31.568	405.448	243.058	1.468,00	48
Zasavska	64	5.472	0	0	0	7
Spodnjeposavska	101	9.622	0	53.788	502,50	11
JV Slovenija	96	10.633	42.482			9
Osrednjeslovenska	188	18.079	178.040			29
Gorenjska	347	30.670	216.665	269.200		30
Goriška	174	34.441	57.225	63.800	598,11	27
Obalno-Kraška	152	8.658	164.093			6
Skupaj	1.046	4.450	1.430.832	687.846	2.568,61	231

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Podrobnejša obrazložitev po obeh razpisih je podana v Prilogi 6 in 7.

V tem programskem obdobju je bilo skupaj podprtih 38 projektov s strani Ministrstva za gospodarstvo. Podprti projekti bodo prispevali k odprtju 815-ih novih delovnih mest, 3.086 novih ležišč in predvidoma 1.176.182 dodatnih nočitev. K največjemu številu novih delovnih mest, 282, bodo prispevali projekti s Savinjske regije. 191 delovnih mest bodo doprinesli podprti projekti v Gorenjski regiji, 94 v Podravski, 90 v Obalno-Kraški, 57 v Osrednjeslovenski, 40 v Pomurski, 26 v JV Sloveniji, 16 v Spodnjeposavski in 19 v Goriški regiji.

3.2.5.1 Število novih delovnih mest po regijah iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013

Načrtovano število delovnih mest po regijah, iz razpisa MG, je najvišje v Savinjski regiji, kjer se predvideva 282 novih delovnih mest, sledi ji Gorenjska regija z 191 novimi delovnimi mesti. Za več kot polovico zaostajajo ostale regije, in sicer je kot tretja po številu delovnih mest Podravska regija z 94 novimi delovnimi mesti, nato Obalno-Kraška z 90 delovnimi mesti. Sledijo regije z več kot tretjino manj predvidenimi delovnimi mesti, in sicer Osrednjeslovenska regija, v kateri se predvideva 57 novih delovnih mest, Pomurska regija s 40 novimi delovnimi mesti, JV Slovenija s 26 delovnimi mesti, Goriška z 19 in Spodnjeposavska s 16 novimi delovnimi mesti. V Koroški in Zasavski regiji ni predvidenih novih delovnih mest.

3.2.5.2 Število ležišč po regijah iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013

Gorenjska regija si z razpisom MG obeta 766 novih ležišč, sledi ji Savinjska regija z 661 novimi ležišči. V Obalno-Kraški regiji se predvideva 534, v Osrednjeslovenski regiji pa 414 novih ležišč. Sledi ji Podravska regija s 322 novimi ležišči, nato Pomurska regija s 181 novimi ležišči. JV Slovenija predvideva 116 novih ležišč, Goriška 92, Zasavska, Koroška in Spodnjeposavska regija ne predvidevajo novih ležišč na podlagi razpisa MG.

3.2.5.3 Število nočitev po regijah iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

Največ, kar 405.448 novih nočitev si na podlagi razpisa MG obeta Savinjska regija, sledi ji Gorenjska s 216.665 predvidenimi nočitvami in nato Osrednjeslovenksa s 167.029 nočitvami. Obalno-kraška regija predvideva 164.093 novih nočitev, Podravska regija 75.792, Pomurska 61.350, Goriška 57.225 ter JV Slovenija 28.580 novih nočitev. Koroška, Zasavska in Spodnjeposavska regija na podlagi razpisa MG ne predvidevajo novih nočitev.

3.2.5.4 Število delovnih mest po regijah iz razpisa SPS v programskem obdobju 2007–2013

Na podlagi razpisa, ki ga je izvedel agent MG, SPS v Savinjski regiji predvideva 48 novih delovnih mest, sledi ji Gorenjska regija s 30 predvidenimi delovnimi mesti, nato Osrednjeslovenska z 29 in Goriška regija s 27 novimi delovnimi mesti. Podravska regija si na podlagi razpisa obeta 26 novih delovnih mest, Pomurska 23, nato Koroška 15 ter Spodnjeposavska regija 11 novih delovnih mest. JV Slovenija predvideva 9 novih delovnih mest, Zasavska regija 7 in Obalno-Kraška regija 6 novih delovnih mest.

3.2.5.5 Število ležišč po regijah iz razpisa SPS v programskem obdobju 2007–2013

Na podlagi razpisa, ki ga je izvedel agent MG, SPS največ novih ležišč predvideva v Podravske regiji, in sicer 195; nato v Pomurski, 176 novih ležišč. 156 novih ležišč se predvideva v Gorenjski regiji, 155 v Goriški in 145 v Savinjski regiji. V Osrednjeslovenski regiji naj bi z razpisom pridobili 131 novih ležišč, v Koroški 125, Spodnjeposavski regiji 85 ter JV Sloveniji 70 novih ležišč. V Zasavski regiji se predvideva 64 novih ležišč in v Obalno-Kraški 62.

3.2.5.6 Število nočitev po regijah iz razpisa SPS v programskem obdobju 2007–2013

Na podlagi razpisa, ki ga je izvedel agent MG, SPS v Pomurski regiji predvideva 62.464 novih nočitev, v Goriški regiji 34.349 in v Savinjski regiji 30.907 novih nočitev. V Gorenjski regiji je predvidenih 29.904, v Podravske 27.817 ter v Koroški regiji 17.809 novih nočitev. Sledi jim Osrednjeslovenska regija z 17.665 novimi predvidenimi nočitvami in nato JV Slovenija s 10.517, Spodnjeposavska regija s 9.622, Obalno-Kraška z 8.124 in Zasavska s 5.472 novih predvidenih nočitev.

Največ, kar 28 investicij v okviru razpisa Ministrstva za gospodarstvo (in vse investicije v okviru razpisa Slovenskega podjetniškega sklada) predstavljajo investicije v namestitvene kapacitete, 5 investicij je investicij v bazene in wellness centre, 3 investicije so investicije v smučišča in 2 investiciji v golf igrišči. Črpanje finančnih sredstev (ESRR) – prednostna usmeritev »Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva« – je zelo uspešno, z razpisi smo zelo pomembno vplivali na izboljšanje turistične infrastrukture v Sloveniji, na povečanje namestitvenih kapacitet in ustvarjanje novih zaposlitev.

3.3 Primerjava zastavljenih ciljev in doseženih rezultatov projektov

Strateški cilji nove finančne perspektive, ki so bili med drugim spodbujanje investicijskih projektov v turistično infrastrukturo, imajo pozitivne učinke na nadaljnji razvoj turizma ter izboljšanje turistične ponudbe v destinacijah. Kot je bilo obljubljeno že v programskem

obdobju 2004–2006 in tudi zavedeno kot cilj nove finančne perspektive, spodbujati povezovanje turističnih destinacij ter izboljšava njihove ponudbe, ta cilj tudi tukaj ni bil dosežen. Vsi projekti, sofinancirani v obeh razpisih, so bili namenjeni zgolj financiranju turistične infrastrukture, objavljen razpis za regionalne destinacijske organizacije (v nadaljevanju RDO) pa je bil preklican. Sicer se je v novi finančni perspektivi že izvedel Javni razpis za dodatno promocijo turistične ponudbe Slovenije v letu 2009, ki je zgolj ena funkcija RDO, ki bo v mili obliki zadostil cilju iz OP RR, vendar okvirna višina nepovratnih sredstev po tem razpisu znaša le **2.075.000 €**, kar je za pokritje zelenega učinka promocije Slovenije izredno malo. Aktualen je tudi razpis Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura v višini **23 milijonov €**, ki ga je Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za turizem, v Uradnem listu objavilo dne 10. 7. 2009.

Realiziran cilj iz OP RR pa je zagotovo črpanje sredstev, ki je na področju turizma v Sloveniji izredno uspešno, saj je bilo od 145 milijonov €, ki so bili na razpolago v novi finančni perspektivi, že skoraj v celoti razdeljenih.

Glede zadanih ciljev iz pogodb le-teh žal še ni možno primerjati z rezultati, saj ti še niso znani.

Cilj doseganja skladnega regionalnega razvoja, ki je eden izmed ključnih ciljev Slovenije in Evrope, tudi v novi finančni perspektivi ni bil v celoti dosežen, vendar je bil upoštevan. Glede na indeks ogroženosti niso bili sofinanciranih le projekti v najbolj ogroženih regijah. V manj razvitih regijah 23 sofinanciranih projektov (regije z rangom R01-06), v bolj razvitih pa 53 projektov (regije z rangom R06-12). Število vlog, prijavljenih na razpise, je bilo zagotovo večje v bolj razvitih regijah, po večini so bile tudi bolj pripravljene, zato je odstotek sofinanciranja v bolj razvitih regijah večji, kljub preferiranju sofinanciranja manj razvitih regij.

4 PRIMERJAVA DODELJEVANJA SREDSTEV EVROPSKEGA SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ NA PODROČJU TURIZMA V SLOVENIJI V OBEH PROGRAMSKIH OBDOBJIH

Primerjave programskih obdobj ni mogoče natančno izvesti, saj sta obe finančni obdobji različno dolgi, MG pa je imelo v vsakem izmed njih na razpolago različno višino sredstev. Medtem ko je bilo v prvem programskem obdobju 2004–2006 na razpolago 44,7 milijonov € sredstev (skupaj s sredstvi ESRR), s katerimi je bilo podprtih 36 projektov, je v novi finančni perspektivi 2007–2013 na voljo 145 milijonov € (skupaj s sredstvi ESRR) za dvig konkurenčnosti in kakovosti slovenskega turizma. Sredstva so v obeh obdobjih namenjena spodbujanju investicijskih projektov v zasebno turistično infrastrukturo, spodbujanju razvoja

organizacijskih struktur, javnih investicij v za turizem pomembno javno infrastrukturo, investicij v ohranjanje naravnih vrednot in obnovo objektov kulturne dediščine ter oblikovanje in trženje integralnih turističnih proizvodov.

Ena od politik zapisanih v RNUST-u je razvoj poslovnega okolja in investicij, kjer so tudi navedeni ukrepi investicijske politike za spodbujanje investicijskega cikla v turizmu. Preko sredstev ESRR za programsko obdobje 2004–2006 in finančno perspektivo 2007–2013 se na MG v okviru DT financirajo različni projekti, največ od teh je investicij v turistično infrastrukturo. Med letom 2004 in letom 2009 je bilo skupaj podprtih **112** investicij v turistično infrastrukturo, s katerimi je bilo v večji meri zadoščeno prednostni usmeritvi iz OP RR za obdobje 2007–2011, t.j. »Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva«. Z razpisi obeh programskih obdobj se je pripomoglo k pestrejši, bogatejši in kakovostnejši (hoteli in drugi nastanitveni obrati s 3* in več) turistični ponudbi.

V programskem obdobju 2004–2006 je bilo podprtih 36 projektov. S projekti je bilo ustvarjeno 658 novih delovnih mest, 3.324 novih namestitvenih kapacitet, število nočitev se je povečalo za 971.908. V finančni perspektivi 2007–2013 je bilo odobreno sofinanciranje 76-ih projektom in tako se je pripomoglo k izboljšanju turistične infrastrukture v Sloveniji ter vplivalo na povečanje namestitvenih kapacitet in ustvarjanje novih zaposlitev. Namestitvene kapacitete se bodo predvidoma povečale za kar 4.449 ležišč. Hkrati bodo podprti projekti skupaj predvidoma ustvarili 1.035 novih delovnih mest. Število vseh stalnih ležišč je v obdobju sofinanciranja (primerjava leta 2007 z letom 2004) v Sloveniji naraslo za 5 % (gledano na vse namestitve v Sloveniji, vključno s turističnimi kmetijami, sobami ipd. vseh kategorij) (primerjava po bazi nastanitvenih obratov SURS-a).

Tabela 14: Predračunska vrednost in vrednost pričakovanega sofinanciranja v obeh programskih obdobjih ter aritmetična sredina in standardni odklon

Vloge	Programsko obdobje 2004–2006	Finančna perspektiva 2007–2013	Skupaj	Mean (aritmetična sredina) in v €	Standardni odklon v €
Število odobrenih vlog	36	76	112	56	20
Napovedana predračunska vrednost izbranih vlog v €	205.871.198,46	357.545.591,98	563.416.790,44	281.708.395,22	75.837.196,76
Vrednost pričakovanega sofinanciranja v €	44.742.522,12	97.024.385,68	141.766.907,80	70.883.453,90	26.140.931,78

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Kot je razvidno v zgornji tabeli, je bilo v programskem obdobju 2004–2006 sofinanciranih 40 projektov manj kot v novi finančni perspektivi, v obeh skupaj je bilo sofinanciranih 76 projektov, aritmetična sredina pa znaša 56 projektov. Od aritmetične sredine sofinanciranje v

programskem obdobju 2004–2006 odstopa za -20 projektov, odstopanje v finančni perspektivi pa je od aritmetične sredine +20 projektov. Zajela sem tiste podatke o predračunski vrednosti in vrednosti sofinanciranja, ki so bili napovedani. Realizirane bi bilo namreč nemogoče primerjati, saj projekti nove finančne perspektive še niso zaključeni (do sedaj jih je bilo zaključenih le 22, vendar podatki o nočitvah in številu obiskovalcev tudi za te še niso znani, saj se spremljajo vsako leto po zaključku, relevantno pa je tretje leto po zaključku). Pomembno je omeniti, da se predračunska vrednost pri projektih načeloma spremeni od napovedane, po večini v višjo vrednost, saj podjetja ob napovedi v večini ne vključijo vseh nepredvidljivih stroškov. Napovedana predračunska vrednost je bila v programskem obdobju 2004–2006 205.871.198,46 € in v finančni perspektivi 2007–2013 357.545.591,98 €, kar je skupaj 563.416.790,44 €. Aritmetična sredina napovedane predračunske vrednosti znaša 281.708.395,22 € in standardni odklon programskega obdobja 2004–2006 znaša -75.837.196,76 € in standardni odklon finančne perspektive 2007–2013 +75.837.196,76 €. Pričakovana vrednost sofinanciranja je bila v programskem obdobju 2004–2006 44.742.522,12 € in v finančni perspektivi 2007–2013 97.024.385,68 €, kar je skupaj 141.766.907,80 €. Aritmetična sredina pričakovane vrednosti sofinanciranja je bila 70.883.453,90 € in standardni odklon programskega obdobja 2004–2006 znaša -26.140.931,78 € in standardni odklon finančne perspektive 2007–2013 +26.140.931,78 €.

Kot je razvidno iz zgornje primerjave, je bilo v programskem obdobju 2004–2006 financirano manjše število projektov v manjši vrednosti kot v finančni perspektivi 2007–2013, kjer je bilo na razpolago več sredstev in so po dveh letih trajanja perspektive že skoraj vsa porabljena. V nalogi sem primerjala tri razpise programskega obdobja 2004–2006 in dva razpisa v finančni perspektivi 2007–2013. V času naloge sta se na MG-DT izvedla še dva razpisa, in sicer Javni razpis za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR za dodatno promocijo turistične ponudbe Slovenije v letu 2009 (Uradni list RS št. 38/2009 in 60/2009) (v finančni perspektivi 2007–2013), kjer je bilo izbranih 25 vlog, kar je bilo znano v avgustu 2009, v skupni predračunski vrednosti 3.520.704,82 €, pri čemer dosega vrednosti sofinanciranja 2.074.172,64 €. Drugi razpis pa je s področja turistične infrastrukture, in sicer Javni razpis za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR, Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura 2009, objavljen v Uradnem listu RS št. 53/2009, 10. 7. 2009, vendar je ocenjevanje vlog še v postopku in izbrane še niso znane.

Sofinancirani turistični projekti so prispevali k povečanju števila ležišč v Sloveniji (glede na celotno število ležišč v Sloveniji, kar lahko vidimo ob primerjavi leta 2004 in 2007). Upoštevamo samo financiranje programskega obdobja 2004–2006, saj rezultati finančne perspektive 2007–2013 še niso znani. Število vseh stalnih ležišč je v obdobju sofinanciranja v Sloveniji naraslo za 5 %, ko primerjamo vse nastanitvene obrate v Sloveniji, vključno s turističnimi kmetijami in sobami vseh kategorij. Zabeležimo 4.168 več ležišč, kar pomeni, da smo v obdobju 2004–2006 sofinancirali 80 % vseh novih in 4,4 % vseh stalnih ležišč v Sloveniji. Število stalnih ležišč v hotelih, motelih, penzionih, gostiščih, prenočiščih in

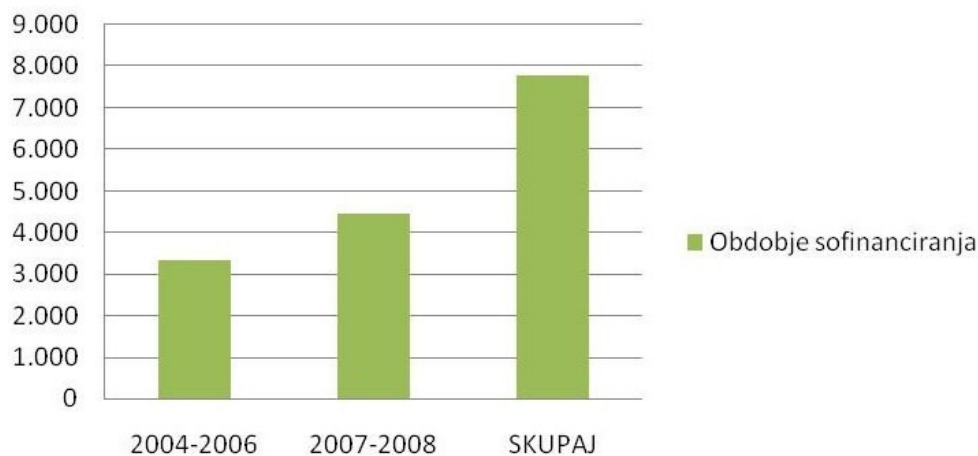
apartmajih je v Sloveniji v obdobju sofinanciranja naraslo za 15 % (primerjava leta 2007 z letom 2004). Zabeležimo 4.979 več ležišč, kar pomeni, da smo sofinancirali 67 % vseh novih in 8,8 % vseh stalnih ležišč v zgoraj navedenih namestitvenih obratih v Sloveniji. Število stalnih ležišč v hotelih, motelih, penzionih, gostiščih, prenočiščih in apartmajih kategorije 3* ali več je v Sloveniji v obdobju sofinanciranja naraslo za 23 % (primerjava leta 2007 z letom 2004). Tako zabeležimo 6.307 več ležišč, kar pomeni, da naj bi s sofinanciranjem pripomogli k 52 % vseh novih in 10 % vseh stalnih ležišč, v zgoraj navedenih namestitvenih obratih kategorije 3* in več v Sloveniji (primerjava s podatki SURS-a).

Primerjamo lahko razliko v številu nočitev med leti 2004 in 2007, vendar točni odstotek povečanja števila nočitev zaradi sofinanciranih podatkov ni mogoč, saj lahko primerjamo le predvideno povečanje števila nočitev, ker vsi projekti še niso zaključeni. Število nočitev je bilo v letu 2007 9 % višje kot v letu 2004 (gledano na vse namestitve v Sloveniji, vključno s turističnimi kmetijami, sobami ipd. vseh kategorij). Ustvarjeno je bilo 672.571 več nočitev, s pomočjo sofinanciranja pa naj bi prispevali k 105 % vseh novih in 8,6 % vseh nočitev v Sloveniji. Ker baza SURS ni popolna in ne zajema vseh podatkov o vseh ležiščih in nočitvah, tukaj prihaja do presežnega procenta. V bazi SURS bo potrebno zajeti vse namestitve, ki jih Slovenija ima ter v boljši obliki beležiti podatke, ki bodo zajemali vse namestitvene kapacitete in bodo kazali realne rezultate.

Število nočitev je bilo v letu 2007 14 % višje kot v letu 2004 (v hotelih, motelih, penzionih, gostiščih, prenočiščih in apartmajih vseh kategorij). Ustvarili smo 777.551 več nočitev, k čemur naj bi sofinancirani projekti prispevali kar 91 % vseh novih in 11,4 % vseh nočitev v Sloveniji v zgoraj navedenih namestitvenih obratih v Sloveniji. Število nočitev je bilo v letu 2007 17 % višje kot v letu 2004 (v hotelih, motelih, penzionih, gostiščih, prenočiščih in apartmajih, kategorij 3* in več). Tako je bilo zabeleženih 839.242 več nočitev, k temu pa naj bi sofinancirani projekti pripomogli 84 % vseh novih in 12 % vseh nočitev v Sloveniji v zgoraj navedenih namestitvenih obratih v Sloveniji.

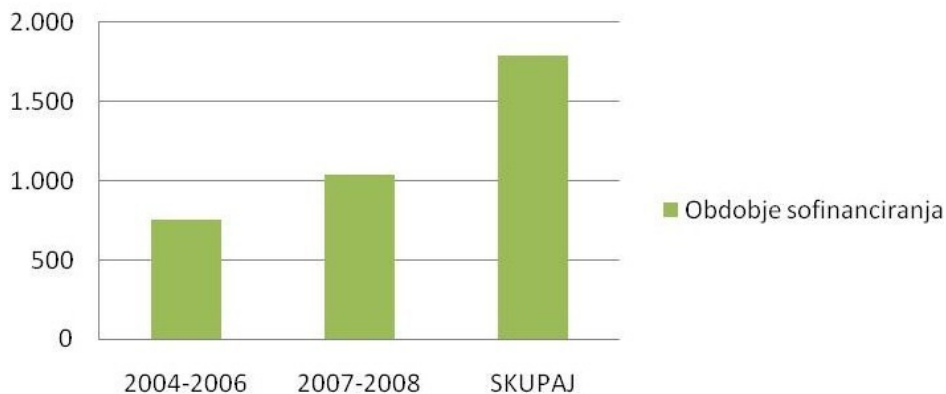
V obeh programskih obdobjih so bile investicije v večjem delu namenjene izgradnji namestitvenih zmogljivosti. V programskem obdobju 2004–2006 je bilo podprtih 36 projektov. Največ, 73 % vsega sofinanciranja, 18 projektov (32.835.436,49 € vrednosti sofinanciranja) je bilo namenjenih za investiranje v nastanitvene zmogljivosti, 14 % (4 projekti) v bazenske komplekse (6.243.089,63 € vrednosti sofinanciranja), 8 % (5 projektov) (3.675.988,98 € vrednosti sofinanciranja) v žičnice in umetno zasneževanje, 3 % (8 projektov) (1.263.169,75 € vrednosti sofinanciranja) v managemente turističnih destinacij in 2 % (1 projekt) (724.837,26 € vrednosti sofinanciranja) v turistično-rekreacijski kompleks.

Slika 1: Število novoustvarjenih namestitvenih kapacitet v okviru sofinanciranih investicij v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006 in že zaključenem delu programskega obdobja 2007–2013, to je obdobja 2007-2008

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Slika 2: Število novoustvarjenih delovnih mest v okviru sofinanciranih investicij v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006 in že zaključenem delu programskega obdobja 2007–2013, to je obdobja 2007-2008

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

V nadaljevanju bom opisala obe programski obdobji skupaj. Naredila bom primerjave po regijah, predračunski vrednosti, vrednosti sofinanciranja ter po številu projektov.

Tabela 15: Vsi sofinancirani projekti skupaj tako v finančni perspektivi 2007–2013 kot v programskem obdobju 2004–2006 po regijah iz razpisov MG in SPS

Regija	Št. vseh projektov	%	Predračunska vrednost vseh projektov	%	Vrednost sofinanciranja vseh projektov	%
Pomurska	13	11,61	61.997.075	11,03	16.715.840	11,79
Podravska	14	12,50	71.086.244	12,65	19.533.032	13,78
Koroška	4	3,57	7.826.037	1,39	2.276.563	1,60
Savinjska	21	18,75	146.099.157	26,00	34.511.768	24,34
Zasavska	1	0,89	1.200.000	0,21	480.000	0,34
Spodnjeposavska	7	6,25	21.379.639	3,80	7.482.712	5,28
JV Slovenija	5	4,46	22.817.245	4,06	6.327.824	4,46
Osrednjeslovenska	12	10,71	54.084.032	9,62	13.491.841	9,52
Gorenjska	17	15,18	69.210.058	12,31	20.242.065	14,28
Notranjsko-Kraška	1	0,89	417.293	0,07	166.917	0,12
Goriška	7	6,25	17.978.149	3,20	5.041.318	3,56
Obalno-Kraška	10	8,93	87.921.962	15,64	15.497.026	10,93
Skupaj	112	100,00	562.016.891	100,00	141.766.906	100,00

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

V obeh finančnih perspektivah je bilo skupaj sofinanciranih 112 projektov, katerih skupna vrednost znaša 562.016.891 € in vrednost sofinanciranja 141.766.906 €. Največ projektov, kar 21 (18,75 %), je bilo financiranih v **Savinjski regiji**, njihova skupna vrednosti je 146.099.157 € (26 %), vrednost sofinanciranja pa znaša 34.511.768 €. Sledi **Gorenjska regija** s 17 projekti (15,18 %) v vrednosti 69.210.058 € (12,31 %), vrednost sofinanciranja je 20.242.065 € (14,28 %). V **Podravske regiji** je bilo sofinanciranje odobreno 14 projektom (12,50 %), njihova vrednost je znašala 71.086.244 € (12,65 %) in vrednost sofinanciranja 19.533.032 € (13,78 %). V **Pomurski regiji** je bilo sofinanciranje odobreno 13 projektom (11,61 %) v vrednosti 61.997.075 € (11,03 %), vrednost sofinanciranja je bila 16.715.840 € (11,79 %). 12 projektom (10,71 %) je bilo odobreno sofinanciranje v **Osrednjeslovenski regiji**, njihova vrednost je 54.084.032 € (9,62 %), vrednost sofinanciranja pa 13.491.841 € (9,52 %). V **Obalno-Kraški regiji** je bilo sofinanciranih 10 projektov (8,93 %), katerih skupna vrednost je 87.921.962 € (15,64 %), vrednost sofinanciranja pa je 15.497.026 € (10,93 %). V **Spodnjeposavski regiji** je bilo sofinanciranje odobreno 7 projektom (6,25 %), katerih vrednost je 21.379.639 € (3,80 %), vrednost sofinanciranja pa 7.482.712 € (5,28 %). V **Goriški regiji** je bilo sofinanciranje prav tako odobreno 7 projektom (6,25 %), njihova vrednost je 17.978.149 € (3,20 %), vrednost sofinanciranja pa 5.041.318 € (3,56 %). V JV Sloveniji je bilo podprtih 5 projektov (4,46 %). Njihova vrednost je 22.817.245 € (4,06 %), vrednost sofinanciranja je 6.327.824 € (4,46 %). Na **Koroškem** so bili podprti 4 projekti (3,57

%), katerih vrednost je 7.826.037 € (1,39 %), vrednost sofinanciranja je 2.276.563 € (1,60 %). V **Zasavski regiji** je bil sofinanciran 1 projekt (0,89 %), njegova vrednost je 1.200.000 € (0,21 %), 480.000 € (0,34 %) pa je vrednost sofinanciranja. Ravno tako je bilo sofinanciranje odobreno 1 projektu (0,89 %) v **Notranjsko-Kraški regiji**, katerega vrednost je 417.293 € (0,07 %), vrednost sofinanciranja znaša 166.917 € (0,12 %).

Grafični prikaz vseh sofinanciranih projektov je prikazan v Prilogi 2.

SKLEP

Obiskovalci so v sodobnem času vedno bolj zahtevni, želijo čim bolj aktivno preživeti svoje počitnice, pričakujejo individualni pristop ter inovativne nove produkte, čemur se mora prilagoditi tudi turistična ponudba. V tej smeri so bile tudi zastavljene smernice v obeh finančnih obdobjih. Namen magistrske naloge je bil tako preučiti, ali so bila EU sredstva izkoriščena v skladu z načrtovano strategijo razvoja turizma v Sloveniji. V skladu z začrtanimi cilji sem pregledala financiranje turistične infrastrukture v obdobju 2004–2006 in tudi v obdobju 2007–2013.

Cilju pregledati rezultate financiranja ter indikatorje sofinanciranih projektov (število obiskovalcev, število nočitev, število zaposlenih, dodana vrednost na zaposlenega, število ležišč, površina bazena ter število green fee-jev po regijah) sem zadostila v poglavju primerjave dodeljevanja sredstev ESRR na področju turizma v Sloveniji v obeh programskih obdobjih in v obeh poglavjih, ki analizirata dodeljena sredstva ESRR po posameznih obdobjih.

Ocenila sem tudi vpliv EU sredstev na razvoj gospodarstva in turizma ter prišla do zaključka, da imajo EU sredstva pozitiven vpliv tako na razvoj gospodarstva kot na razvoj turizma in pripomorejo tako k bogatenju turistične ponudbe v turističnih destinacijah, kakor tudi pozitivno vplivajo na hitrejši razvoj turističnega gospodarstva in ostale ponudbe v regiji. Pozitivni učinki predvidenega povečanja števila obiskovalcev v regiji na račun podprtih projektov se bodo kazali poleg povečanja števila nočitev tudi v povečani porabi ostalih turističnih produktov v regiji oz. turistični destinaciji. Z izgradnjo nove turistične infrastrukture pripomoremo tudi k višji dodani vrednosti, ki se lahko uresniči skozi višjo kakovost turistične ponudbe in posledično preko višjih cen oziroma dohodka iz turističnih proizvodov.

Zadostila sem tudi cilju opredelitve strateških smernic razvoja slovenskega turizma, ki sem jih opisala v drugem poglavju. Posebej sem opredelila strateške smernice programskega obdobja 2004–2006 kot tudi finančne perspektive 2007–2013. Tako sem naredila osnovo za uresničitev namena magistrske naloge.

Po preučitvi strateških smernic in po analizi obeh programskih obdobjih sem lahko ugotavljala, ali so bila EU sredstva izkoriščena v skladu z načrtovano strategijo razvoja turizma v Sloveniji. Vsi razpisi, objavljeni na Ministrstvu za gospodarstvo in Slovenskem podjetniškem skladu, so v skladu s strateškimi smernicami in od njih ne odstopajo. Vse naloge zadane v strateških smernicah še niso izpolnjene. Za primerjavo lahko omenim razpis za destinacijske organizacije, ki bi pripomogel k večjemu povezovanju občin in regij in povezanem delovanju na področju turizma. Namesto tega razpisa so, na Ministrstvu za gospodarstvo (v finančni perspektivi 2007–2013), objavili Javni razpis za pridobitev sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj – ESRR za dodatno promocijo turistične ponudbe Slovenije v letu 2009 (Uradni list RS št. 38/2009 in 60/2009), ki turističnim ponudnikom ponuja pomoč v času gospodarske krize. Kot pogoj za prijavo na razpis je partnerstvo prijavitelja z vsaj tremi gospodarskimi družbami in s.p.-ji, kar pomeni, da razpis delno pripomore k povezovanju turističnih ponudnikov, v celoti pa tej usmeritvi še ne zadosti.

V obeh programskih obdobjih je bilo v strateških dokumentih planirano sofinanciranje in spodbujanje razvoja turističnih destinacij. Ta cilj ni bil uresničen ne v prvem, ne v drugem finančnem obdobju. V starem programskem obdobju je bil poskus uresničitve tega cilja že v prvem razpisu, ko se je sofinanciralo managemente turističnih destinacij, vendar žal neuspešno, saj sta od osmih projektov dva odstopila zaradi nedoseganja aktivnosti od pogodb in bodo morala vračati že izplačana sredstva. Tudi ostalih šest projektov ni izčrpalo celotne predvidene vsote, saj niso izvedli vseh aktivnosti.

Kot izhaja iz primerjave obeh programskih obdobjih, je možno razbrati, da se je v okviru prvih dveh razpisov nove finančne perspektive nadaljevalo s podpiranjem istovrstne turistične infrastrukture. Kar zadeva primerjave doseganja zastavljenih ciljev, primerjave še ni možno narediti, saj so podatki znani le za prejšnje programsko obdobje, medtem ko je glavnina projektov nove finančne perspektive še v fazi izvajanja (Hribar, 2008).

Glede uporabe EU sredstev za razvoj turizma in usklajenosti s strateškimi smernicami se pojavlja vprašanje, ali je Slovenija dobro izkoristila možnosti za črpanje EU sredstev in s tem dosegla cilj regionalnega napredka. V začetni fazi koriščenja EU sredstev v turistične namene je imela Slovenija malo izkušenj s črpanjem sredstev in dodeljevanjem sredstev podjetjem. Tako je v letu 2004, v prvem letu izvajanja ukrepa 1.2, prišlo do neporabe sredstev, razlog za to je v prijaviteljih, ki razpisa in razpisne dokumentacije niso dobro prebrali, razpisnih pogojev pa niso vzeli dovolj resno in so bili mnenja, da se jih da prilagajati (Letno poročilo o izvajanju EPD 2004, str. 40). V letu 2005 so bili rezultati dosti boljši in je bila dosežena višja realizacija. Skupaj je bilo v okviru treh javnih razpisov v stari finančni perspektivi podprtih 36 projektov v skupni vrednosti 44,9 milijonov €, kar predstavlja 104,4 % razpoložljivih sredstev. V novi finančni perspektivi 2007–2013 je črpanje ESRR izredno uspešno, saj so razpoložljiva sredstva že skoraj vsa porabljena. Na razpolago je bilo namreč 145 milijonov €, v okviru obeh razpisov je bilo izčrpanih 97 milijonov €, vrednost razpisa za promocijo je

2.075.000 €, razpisu za turistično infrastrukturo, ki je objavljen od 10. 7. 2009 je namenjenih 23 milijonov €, delež preostalega denarja pa naj bi bil namenjen neposredni potrditvi operacij.

Zaradi konkurence sosedov, ki so razvite turistične države (Hrvaška, Italija in Avstrija), je potrebno specializirati ponudbo. Slovenija ima zagotovo možnosti kot raznolika, kulturno in naravno bogata turistična destinacija s specializirano turistično ponudbo aktivnega oddiha, kjer lahko turisti zadovoljijo svoje individualne interese. Prednosti Slovenije so lahko v pestrosti ponudbe, kvaliteti storitev in nenehnem prilagajanju porabnikom ter skrbi za ideje in inovativno ponudbo, s katero bi ustvarili blagovno znamko, ki ji bodo turisti lahko zvesti. Vse te smernice so tudi navedene v RNUST-u (d'Hautesserre, 2000; Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011, 2006).

Naj omenim še statistične podatke o gostih in prenočitvah v Sloveniji. Ker se učinki gospodarske krize kažejo tudi v turizmu, je bilo v juliju 2009 v turističnih nastanitvenih objektih zabeleženih za 5 % manj prihodov in prav toliko manj prenočitev turistov kot lani, v letošnjih prvih sedmih mesecih pa za 4 % manj prenočitev turistov kot v istem obdobju lani. Drugačna slika je bila v zdraviliških krajih, kjer so v juliju 2009 zabeležili za 6 % več prenočitev turistov kot julija lani. V isti primerjavi se je v obmorskih krajih število prenočitev turistov zmanjšalo za 2 %, v gorskih krajih za 11 %, v Ljubljani pa kar za 28 %. V hotelih je bilo v juliju 2009 zabeleženih za 4 % manj prenočitev turistov kot julija lani. Število prenočitev turistov se je v isti primerjavi povečalo v motelih (za 10 %) in penzionih (za 5 %) (Statistični urad RS, 2009). Podatki za preteklo leto so zelo dobri, saj se je število prihodov turistov v letu 2008 povečalo za 3 % v primerjavi z letom 2007, število nočitev za 2 %, priliv iz leta 2007 na 2008 pa se je povečal za 12,7 %. Glede na aktualno dogajanje v svetovnem gospodarstvu in trende gibanja števila gostov in njihovih prenočitev beleži Slovenija upad prihodov in prenočitev turistov v pričakovanem okviru med minus 2 ter 4 %. Opazno je povišanje rasti števila domačih gostov in prenočitev.

V obeh programskih obdobjih se je črpanje sredstev preko razpisov odvijalo po načrtovanih procesih. Z razpisi se je vzpostavilo ustrezno povezovanje in sodelovanje med nacionalnimi akterji in akterji na regionalnem in lokalnem nivoju, kar je bistvenega pomena za uspešno izvajanje strukturne politike in uresničevanje ciljev. Izkušnje v programskem obdobju 2004–2006 so bile nujne in so se že koristile pri nadaljnjem delu na področju črpanja ESRR v finančni perspektivi 2007–2013 in se bodo tudi v bodoče. Podjetja so vzpostavila boljše informacijske sisteme, ki se lahko nadgrajujejo tudi v prihodnje, kar je za organiziranost turizma v Sloveniji izrednega pomena. Izkušnje iz obeh finančnih obdobjev prinašajo novo kakovost, spremembe in spodbude na področju turizma.

LITERATURA IN VIRI

1. Adamič, D. (2006). *Vloga strukturnih skladov pri spodbujanju podjetniškega sektorja v Sloveniji* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Axt, H. J. (2003). Was kostet die EU-Erweiterung. *WSI Mitteilungen*, 56.
3. Bailey, D., & De Propriis, L. (2002). *Evaluation and EU Regional Policy: New Questions and New Challenges: EU structural Funds, regional Capabilities and enlargement*. RSA International conference.
4. Balchin, P., Šykora, L., & Bull, G. (1999). *Regional policy and planning in Europe*. London: Routledge.
5. Bučar, M., Karnar, P., Ciraj, A. M., & Kajnc, S. (2007). *Strukturni skladi v Sloveniji – Zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
6. Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *V Tourism Management*, 21 (str. 97-116).
7. Crouch, G. I., & Ritchie, JR. B. (1999). Tourism, competitiveness, and societal prosperity. *V Journal of Business Research*, 44 (str. 137-152).
8. Davidis, Y. (2004). Die Europäische Regional und Strukturpolitik. *Rissener Einblicke*. Najdeno 2. 6. 2009 na spletnem naslovu http://www.editiononline.de/pdf/davidis_strukturpolitik.pdf
9. D'Hautesserre, A. M. (2000). Lessons in managed destination competitiveness: the case of Foxwoods Casino Resort. *V Tourism Management*, 21 (str. 23-32).
10. Dwyer, L., & Kim, C. (2003). Destination Competitiveness: determinants and indicators. *V Current Issues in Tourism*, 6(5), str. 369-414.
11. Enotni programski dokument RS 2004–2006. (2003). Najdeno 8. septembra 2009 na spletnem naslovu http://www.euskladi.si/publikacije/OP/2004-2006/download/enotni_programski_dokument_rs_2004-2006.pdf
12. Hribar, M. (2008). Turizem in mednarodna finančna kriza – Nabor ukrepov in aktivnosti. *V Turizem – revija za menedžment in trženje v turizmu, letnik XII/96-november/december* (str. 4-5).
13. Javni razpis za dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva – turistična infrastruktura. *Uradni list RS št. 51/2007* (8. 6. 2007). Najdeno 8. septembra 2009 na spletnem naslovu http://www.mg.gov.si/si/delovna_podrocja/turizem/razvoj_poslovnega_okolja_in_investicij_tudi_javni_razpisi_za_sofinanciranje_turisticne_infrastrukture/
14. Mihalič, T. (2005). *Vodnik po ekonomiki turizma*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Mrak, M. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: samozaložba.
16. Nacionalni strateški referenčni okvir (NSRO), sprejet 16. 05. 2007. Najdeno 20. aprila 2009 na spletnem naslovu <http://www.euskladi.si/publikacije/OP/2007-2013/download/NSRO2007-2013.pdf>
17. Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013. (2008). Ljubljana: Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

- Najdeno 8. septembra 2009 na spletnem naslovu
<http://www.euskladi.si/publikacije/OP/2007-2013/download/OP-RR.pdf>
18. Payne, D. B. (1999). *Policy making in the European Union: an analysis of the impact of the reform of the structural funds in Ireland*. Groningen: Interuniversity Center for Social Science Theory and Methodology.
  19. Program ukrepov za pospeševanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2002-2006, Ministrstvo za gospodarstvo (2002). Najdeno 24. aprila 2009 na spletnem naslovu
http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/turizem/ukrepi_pk_slo.pdf
  20. Programsko dopolnilo k enotnemu programskemu dokumentu: Vlada RS, 2008. Najdeno 14. maja 2009 na spletnem naslovu
http://www.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_evropske_kohezijske_politike/enotni_programski_dokument_2004_2006/programski_del/
  21. Sklep o razvrstitvi razvojnih regij po stopnji razvitosti za programsko obdobje 2007–2013. *Uradni list RS, št. 23/2006* (3. marec 2006).
  22. Slovenski podjetniški sklad: P5/2007 – Subvencija za turistične projekte (2007). Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.podjetniskisklad.si/index.php?id=320>
  23. Statistični urad RS. (2009). 8. septembra 2009 na spletnem naslovu
http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2650
  24. Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (2009). Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu
http://www.euskladi.si/publikacije/navodila/download/Navodila_instrumenti_verzija%201.10_07052008.doc
  25. Tomin Vučkovič, M., & Turk, S. (2008). Ministrstvo za gospodarstvo odobrilo sredstva 76 projektom. V *Turizem – revija za menedžment in trženje v turizmu, letnik XII/95-september/oktober* (str. 8-9).
  26. Tribe, J. (2000). *The economics of leisure and tourism*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
  27. *Europe: Tourism Market Trends*. (2002). Madrid: World Tourism Organisation. Najdeno 9. maja 2009 na spletnem naslovu <http://www.e-unwto.org/content/p468k4/?p=d7673da78ea94c2f8d9679e591450a2d&pi=0>
  28. Uredba (ES) št. 1783/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 1999 o Evropskem skladu za regionalni razvoj. *Uradni list RS, št. 213* (13. avgust 1999).
  29. Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 1999 o Evropskem socialnem skladu. *Uradni list RS št. 213* (13. avgust 1999).
  30. Uredba Sveta št. 1258/1999 z dne 17. maja 1999 o financiranju skupne kmetijske politike, podpisana 17. maja 1999, Svet Evropske skupnosti. *Uradni list RS, št. 160* (26. junij 1999).
  31. Uredba Sveta št. 1263/1999 z dne 21. junija 1999 o finančnem inštrumentu za usmerjanje ribištva. *Uradni list RS, št. 161* (26. junij 1999).
  32. *V službi regij*. (2004). Luxemburg: Urad za uradne publikacije evropskih skupnosti (str. 34). Najdeno 14. maja 2009, na spletnem naslovu
http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/27/working2004_sl.pdf

33. Vlada RS, Ministrstvo za gospodarstvo (2002). *Strategija slovenskega turizma 2002–2006*. Najdeno 20. januarja 2009 na spletnem naslovu http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/turizem/turizem_strategija.pdf
34. Vlada RS, Ministrstvo za gospodarstvo (2009, 16. april). *Turistična politika za leto 2009 z usmeritvami za leto 2010*. Najdeno 23. aprila 2009 na spletnem naslovu http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/razpisi/JN/DT/Turisticna_politika_09-10_koncno_na_splet.pdf
35. Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011. (2006). Ljubljana: Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za turizem.
36. *Travel & Tourism economic impact: Slovenia. (2009)*. London: World travel & tourism council.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam kratic	1
Priloga 2: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006	2
Priloga 3: Sofinancirani projekti v stari in novi finančni perspektivi po regijah	14
Priloga 4: Stara finančna perspektiva: vrednost projektov in sofinanciranje projektov po regijah	15
Priloga 5: Število projektov po regijah (vrednost in sofinanciranje – vsi razpisi skupaj).....	16
Priloga 6: Prijavljene vloge po velikosti prijavitelja, podprte vloge po velikosti prijavitelja ter po odpiranjih iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013	17
Priloga 7: Število podprtih projektov, vrednosti projektov ter vrednost sofinanciranja po indikatorjih: nastanitvene zmogljivosti, bazenski kompleksi, žičnice in umetno zasneževanje ter turistični rekreacijski kompleksi iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013	18
Priloga 8: Indikatorji: število delovnih mest, število ležišč, število nočitev, število obiskovalcev, površina bazena ter št. green fee-jev po regijah iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013	19

Priloga 1: Seznam kratic

BDP	druto domači proizvod
DRP	Državni razvojni program
DT	Direktorat za turizem
EK	Evropska komisija
EKUJS	Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad
EPD	Enotni programski dokument
EQUAL	pobuda ES, usmerjena v delovanje na področju aktivne politike zaposlovanja in socialne vključenosti
ES	Evropska skupnost
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
FIUR	finančni instrument za usmerjanje ribištva
INTEREG III	program, namenjen spodbujanju čezmejnega in med-regionalnega sodelovanja (pobudo sofinancira ESRR)
IRO	indeks razvojne ogroženosti
ISARR	informacijski sistem za spremljanje in poročanje
ISPA	program predpristopne pomoči k EU, namenjen sofinanciranju večjih projektovs področja varovanja okolja in prometne infrastrukture
LEADER+	je pobuda, ki poskuša uskladiti aktivnosti v podeželskih skupnostih in gospodarstvih, ki bi vodile v skladen in trajnosten razvoj (financira jo EKUJS)
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
NSRO	Nacionalni strateški referenčni okvir
NUTS	nomenclature des unités territoriales statistiques (slov.: nomenklatura statističnih teritorialnih enot)
OP RR	Operativni program regionalnih razvojnih potencialov
OP	operativni program
OU	organ upravljanja
PHARE	program predpristopne pomoči k EU, namenjen uvajanju v koriščenje sredstev iz strukturnih skladov za države kandidatke
PO	plačilni organ
RDO	regionalne destinacijske organizacije
RNUST	Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011
RS	Republika Slovenija
SAPARD	poseben program predpristopne pomoči k EU za kmetijstvo in razvoj podeželja (program predstavlja instrument finančne pomoči, ki je najbolj podoben strukturnim skladom, pri katerih EK nadzira porabo sredstev med izvajanjem projekta in ne le pred njegovim pričetkom, kot v primeru programOV PHARE in ISPA)
SPS	Slovenski podjetniški sklad
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad RS
SVLR	Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko
URBAN II	program usmerjen na podporo inovativnim strategijam za oživitev mest in propadajočih urbanih območij (pobudo sofinancira ESRR)
WTTC	World travel & Tourism council

Priloga 2: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v programskem obdobju 2004–2006

Tabela 1: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo, pri projektih, vezanih na namestitvene zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	TERME LENDAVA D.D. PODJETJE ZA OPRAVLJANJE TURIZMA IN GOSTINSTVA				TERME ČATEŽ D.D. ČATEŽ OB SAVI				KRKA ZDRAVILIŠČA ZDRAVILIŠKE, TURISTIČNE IN GOSTINSKE STORITVE, D.O.O., NOVO MESTO				TERME SNOVIK - KAMNIK DRUŽBA ZA TURISTIČNO IN ZDRAVILIŠKO DEJAVNOST, D.O.O.				NARAVNI PARK TERME 3000 MORAVSKE TOPLICE D.D.			
PROJEKT	INVESTICIJA V IZGRADNJO APARTMAJSKEGA NASELJA (Lendava)				HOTEL ZDRAVILIŠČE 2				ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE – PRIZIDEK HOTELA Z RAZŠIRITVIJO NOTRANJNH BAZENOV				APARTMAJSKO NASELJE TERM SNOVIK				VLAGANJE V HOTEL 5*			
VELIKOST PODJETJA	SREDNJA				VELIKA				VELIKA				MAJHNA				VELIKA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2005	240	2005	240	2006	250	2006	250	2006	136	2006	136	2006	426	2006	426	2006	223	2006	257
ŠTEVILO NOČITEV	2006	41.300	2006	32.572	2006	58.575	2006	57.180	2008	129.801	2008	108.959	2006	37.240	2006	13442	2007	44.019	2007	24500
ŠTEVILO NOČITEV	2008	55.100	2008	48.138	2007	59.753	2007	55.730					2008	92.000	2008	31975	2008	47.082	2008	34069
ŠTEVILO NOČITEV ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST					2008		2008	52.464												
	2005	25	2005	25	2006	42	2006	49	2006	14	2006	17	2007	12	2007	8	2006	107	2006	107
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST					2007		2007	52	2007		2007	2	2008	5	2008	5				
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST					2008		2008	57	2008		2008	1								

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 2: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo pri naslednjih projektih, vezanih na namestitvene zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVI-CENEC	TERME ČATEŽ D.D. ČATEŽ OB SAVI				RADENSKA ZDRAVILIŠČE PODJETJE ZA ZDRAVSTVO, TURIZEM IN GOSTINSTVO RADENCI D.O.O.				TERME OLIMIA d.d.				HOTEL SLON D.D. LJUBLJANA				ŠPORTNI CENTER POHORJE			
PROJEKT	OBNOVA GRAJSKEGA KOMPLEKSA MOKRICE				IZGRADNJA IN UREDITEV HOTELA MIRAL				IZGRADNJA HOTELA SOTELIA				REKONSTRUKCIJA HOTELA LOVEC, DELNA RUŠITEV OBJEKTA IN NADOMESTNA GRADNJA OBJEKTA TER ZUNANJA UREDITEV PRI HOTELU LOVEC NA BLEDU				APARTMAJSKO NASELJE BOLFENK: IZGRADNJA APARTMAJSKE HIŠE B3 IN APARTHOTELA B4 Z BAZENSKIM OBJEKTOM			
VELIKOST PODJETJA	VELIKA				VELIKA				VELIKA				VELIKA				MAJHNA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2006	84	2006	84	2006	98	2006	98	2006	300	2006	300	2006	137	2006	137	2007	95	2007	95
ŠTEVILO NOČITEV	2006	18.338	2006	8.125	2008	168.200	2008	108567	2006	47.961	2006	41821	2006	30.003	2006	17729	2007	15.300	2006	14.715
ŠTEVILO NOČITEV	2008	18.749	2008	8.624					2008	59.951	2008	56035	2008	32.503	2008	16610	2008	18.250	2007	15.556
ŠTEVILO NOČITEV																			2008	18.416
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2007	18	2007	10	2005	2	2005	0	2006	19	2006	27	2006	30	2005	28	2007	12	2006	8
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST					2006	5	2006	7	2008	2	2008	2			2008	34			2008	4
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST					2008	3	2008	3												

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 3: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo pri nadaljnih projektih, vezanih na namestitvene zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	KRAJCI HOTELI, HOTELIRSTVO IN GOSTINSTVO D.O.O.				HOTEL JEZERŠEK				HOTELI PIRAN D.D.				HOLERMUOS D.O.O.				ISTRABENZ HOTELI PORTOROŽ D.D.			
PROJEKT	POVEČANJE HOTELSKIH ZMOGLJIVOSTI CITY HOTELA LJUBLJANA				HOTEL JEZERŠEK				IZGRADNJA PRIZIDKA K HOTELU SALINERA, APARTMAJSKE HIŠE VILA OLJKA, GARAŽNE HIŠE Z ZUNANJO UREDITVIJO				REKONSTRUKCIJA TURISTIČNEGA OBJEKTA JERUZALEM IN SERVISNO INFORMACIJSKEGA OBJEKTA				PRENOVA IN DOZIDAVA STAREGA HOTELA PALACE PORTOROŽ			
VELIKOST PODJETJA	MAJHNA				MAJHNA				SREDNJA				MAJHNA				VELIKA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2007	168	2007	168	2007	39	2007	39	2007	191	2007	191	2007	20	2007	20	2008	358	2008	368
ŠTEVILO NOČITEV	2007	16.382	2007	14.014	2007	6.084	2007	2.093	2007	25.600	2007	43.348	2007	2628	2007	107	2008	28.826	2008	2.669
ŠTEVILO NOČITEV	2008	17.465	2008	31.045	2008	7.300	2008	3.083	2008	26.800	2008	49.972	2008	2.993	2008	832	2009	64.028	2009	še ni podatka
ŠTEVILO NOČITEV																	2010	70.562	2010	še ni podatka
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2007	5	2007	6	2007	15	2007	15	2007	34	2006	20	2007	15	2007	9	2008	146	2008	89
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2008	1	2008	1							2007	2			2007	6				
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST											2008	2								

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 4: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo pri naslednjih treh projektih, vezanih na namestitvene zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	TERME PTUJ D.O.O				RIMSKE TERME, ZDRAVJE, PROGRAM DOBREGA POČUTJA, TURIZEM, D.O.O.				TERME MARIBOR TURIZEM, ZDRAVSTVO, REKREACIJA D.D.			
PROJEKT	IZGRADNJA HOTELA 4* V TERMAH PTUJ				RIMSKE TERME – I. FAZA				PRENOVA HOTELA BELLEVUE NA MARIBORSKEM POHORJU - NADOMESTNA GRADNJA IN ADAPTACIJA			
VELIKOST PODJETJA	VELIKA				MAJHNA				VELIKA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2008	250	2008	273	2008	250	2008	273	2007	48	2007	48
ŠTEVILO NOČITEV	2008	50.508	2008	38279	2008	50.508	2008	38.279	2007	15.707	2007	8.914
ŠTEVILO NOČITEV	2009	54.843	2009	še ni podatka	2009	54.843	2009	še ni podatka	2008	16.850	2008	11.943
ŠTEVILO NOČITEV	2010	59.953	2010	še ni podatka	2010	59.953	2010	še ni podatka	2009	18.200	2009	še ni podatka
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2007	43	2007	40	2007	43	2007	40	2007	13	2007	16
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2008		2008	22	2008		2008	22				

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpsih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 5: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo glede na velikost prijavitelja, v projektih vezanih na namestitvene zmogljivosti, kjer so dosežene nočitve zabeležene po posameznih letih, v programskem obdobju 2004–2006

VELIKOST PODJETJA	SKUPAJ MALA PODJETJA				SKUPAJ SREDNJE VELIKA PODJETJA				SKUPAJ VELIKA PODJETJA			
	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2005-2008	942	2005-2008	942	2005-2007	431	2005-2007	431	2005-2008	1884	2005-2008	1.951
ŠTEVILO NOČITEV	2006	37.240	2006	28.157	2006	41.300	2006	32572	2006	154.877	2006	124.855
ŠTEVILO NOČITEV	2007	40.394	2007	31.770	2007	25.600	2007	43.348	2007	119.479	2007	89.144
ŠTEVILO NOČITEV	2008	152.170	2008	85.733	2008	81.900	2008	98.110	2008	552.470	2008	438.219
ŠTEVILO NOČITEV	2009	32.573	2009	še ni podatka					2009	137.071	2009	še ni podatka
ŠTEVILO NOČITEV	2010	36.821	2010	še ni podatka					2010	130.515	2010	še ni podatka
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST			2006	8	2005-2007	59	2006	20	2005-2006	219	2005-2006	235
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2007	59	2007	38			2007	2	2007	74		
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2008	68	2008	25			2008	2	2008	151		
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2009	6	2009	še ni podatka								
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2010	6	2010	še ni podatka								

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 6: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v projektih vezanih na wellness zmogljivosti v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	NARAVNI PARK TERME 3000 MORAVSKE TOPLICE D.D.				TERME LENDAVA D.D. PODJETJE ZA OPRAVLJANJE TURIZMA IN GOSTINSTVA				TURIZEM METEOR, D.O.O.				ZDRAVILIŠČE LAŠKO MEDICINA IN TURIZEM D.D.			
PROJEKT	WELLNESS CENTER – TERME 3000				IZGRADNJA NOVEGA POKRITEGA BAZENA				INVESTICIJSKI PROJEKT ZA DRUGO FAZO INVESTIRANJA V BAZENSKE IN FIZIOTERAPEVTSKE KAPACITETE IN PILOTSKI PROJEKT ZDRAVLJENJA PSORIAZE				TERME LAŠKO, I FAZA: TERMALNI CENTER			
VELIKOST PODJETJA	VELIKA				SREDNJA				MAJHNA				VELIKA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
Novo wellness površine (v m ²)	2005	3.183	2006	200	2006	200	2005	3.183	2005	4.108	2005	4.108	2008	6.200	2008	6.200
Število obiskovalcev	2006	16.200	2006	44.074	2006	48.657	2006	16.381	2006	143.692	2006	117.450	2008	270.000	2008	225.389
Število obiskovalcev	2008	16.600	2008	50.905	2008	52.563	2008	16.785	2008	170.544	2008	167.070	2009	292.000	2009	še ni podatka
Število obiskovalcev													2010	303.000	2010	še ni podatka
Število novih delovnih mest	2005	6	2005	10	2005	10	2005	7	2007		2007	18	2008	47	2008	53
Število novih delovnih mest									2008		2008	6				
specifični cilj 1 (POVRŠINA POKRITIH VODNIH KAPACITET. POVRŠINA NOVIH VODNIH KAPACITET. (m ²)).													2008	1.480	2008	1.480
specifični cilj 2 (POVRŠINA ZUNANJIH VODNIH KAPACITET. POVRŠINA NOVIH VODNIH KAPACITET. (m ²)).													2008	651	2008	651

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvu za gospodarstvo: Direktoratu za turizem, 2009.

Tabela 7: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v naslednjih projektih, vezanih na wellness zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	REKREACIJSKO TURISTIČNI CENTER ŽIČNICE KRANJSKA GORA D.D.				ATC KANIN BOVEC D.O.O.				GORSKO TURISTIČNI CENTER KOPE D.O.O.				ŠPORTNI CENTER POHORJE GOSTINSTVO, TURIZEM, ŠPORT, KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO, TRGOVINA, STORITVE D.O.O.			
PROJEKT	IZGRADNJA ŠTIRI SEDEŽNICE PODKOREN S SISTEMOM UMETNEGA ZASNEŽEVANJA V ZGORNJEM SEKTORJU				ŠTRISEDEŽNICA IN SMUČARSKA PROGA PREVALA NA KANINU				IZGRADNJA ŠTIRISEDEŽNICE KAŠTIVNIK				POVEČANJE KAPACITET ZASNEŽEVALNEGA SISTEMA BOLFENK - AREH			
VELIKOST PODJETJA	MAJHNA				MAJHNA				MAJHNA				MAJHNA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
Dolžina vlečnih naprav (m)	2005	1.277	2005	1.277	2006	1.030	2006	1.030	2007	1.472	2007	1472				
Število zasneževalnih topov													2005	12	2005	12
Število teptalnih strojev													2005	2	2005	2
Število prepeljanih smučarjev (na sezono)	2006	637.500	2006	402.747	2006	45.000	2006	54.422	2007	188.000	2007	193.276	2005	75.000	2005	125.488
Število prepeljanih smučarjev (na sezono)	2008	675.000	2008	717.505	2008	81.000	2008	65.249	2008	228.000	2008	241.122	2008	87.000	2008	91.528
Število novih delovnih mest	2005	3	2005	3	2006	3	2006	3	2007	6	2007	6	2005	2	2005	2
Število novih delovnih mest					2008	2	2008	0	2008	0	2008	0				

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Tabela 8: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo, v nadaljnjih projektih vezanih na wellness zmogljivosti, v programskem obdobju 2004–2006

KONČNI UPRAVIČENEC	INFRASPORT KRANJSKA GORA D.O.O.			
PROJEKT	ŠPORTNO PRIREDITVENA DVORANA KRANJSKA GORA			
VELIKOST PODJETJA	MAJHNA			
KAZALNIK	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.
Površina novih in obnovljenih športno-rekreativnih površin	2006	1.925	2006	1.925
Število športnih prireditev	2006	4	2006	18
Število športnih prireditev	2008	12	2008	44
Število športno-rekreativnih programov	2006	7	2006	10
Število športno rekreativnih programov	2008	20	2008	23
Število novih delovnih mest	2006	2	2006	2
Specifični cilj 01 (delež športnikov na ravni destinacije)	2006	5 %	2006	6 %
Specifični cilj 01 (delež športnikov na ravni destinacije)	2008	10 %	2008	12 %

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Tabela 9: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo, glede na velikost prijavitelja, v projektih vezanih na namestitvene zmogljivosti, kjer so dosežene nočitve zabeležene skupaj, v programskem obdobju 2004–2006

VELIKOST PODJETJA	SKUPAJ MALA PODJETJA				SKUPAJ SREDNJE VELIKA PODJETJA				SKUPAJ VELIKA PODJETJA				SKUPAJ VSI			
	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
ŠTEVILO LEŽIŠČ	2005-2008	942	2005-2008	942	2005-2007	431	2005-2007	431	2005-2008	1884	2005-2008	1951	2005-2008	3.257,00	2005-2008	3324
ŠTEVILO NOČITEV	2006-2010	299.198	2006-2010	145.660	2006-2008	148.800	2006-2008	174.030	2006-2010	1.094.412	2006-2010	652.218	2006-2010	1.542.410	2006-2010	971.908
ŠTEVILO NOVIH DELOVNIH MEST	2006-2010	139	2006-2010	71	2005-2008	59	2005-2008	24	2005-2008	444	2005-2008	563	2005-2010	642	2005-2010	658

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Tabela 10: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v projektih vezanih na wellness zmogljivosti v programskem obdobju 2004–2006

VELIKOST PODJETJA	SKUPAJ MALA PODJETJA				SKUPAJ SREDNJE VELIKA PODJETJA				SKUPAJ VELIKA PODJETJA				SKUPAJ VSI			
	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST		NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.	LETO	VRED.
Nove wellness površine (v m2)	2005	4.108	2005	4.108	2006	200	2006	200	2005-2008	9.383	2005-2008	9383	2005-2008	13.691	2005-2008	13.691
Število obiskovalcev	2006	143.692	2006	117.450	2006	44.074	2006	48.657	2006-2008	286.200	2006-2008	241.770	2006-2008	473.966	2006-2008	407.877
Število obiskovalcev	2008	170.544	2008	167.070	2008	50.905	2008	52.563	2008-2009	308.600	2008-2009	16.785 (za leto 2009 še ni podatka)	2008-2009	530.049	2008-2009	236.418 (za leto 2009 še ni podatka)
Število obiskovalcev									2010	303.000	2010	Še ni podatka	2010	303.000	2010	Še ni podatka
Število novih delovnih mest	2007		2007	18	2005	10	2005	10	2005-2008	53	2005-2008	60	2005-2008	63	2005-2008	88
Število novih delovnih mest	2008		2008	6									2008		2008	6
specifični cilj 1 (POVRŠINA POKRITIH VODNIH KAPACITET. POVRŠINA NOVIH VODNIH KAPACITET. (m2)).									2008	1.480	2008	1480	2008	1.480	2008	1.480
specifični cilj 2 (POVRŠINA ZUNANJIH VODNIH KAPACITET. POVRŠINA NOVIH VODNIH KAPACITET. (m2))									2008	651	2008	651	2008	651	2008	651

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpsih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Tabela 11: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v projektih, vezanih na zmogljivosti žičnic, v programskem obdobju 2004–2006

VELIKOST PODJETJA	SKUPAJ VSA MALA PODJETJA			
	NAČRTOVANA VREDNOST		DOSEŽENA VREDNOST	
	LETO	VRED.	LETO	VRED.
Dolžina vlečnih naprav (m)	2005-2007	3.779	2005-2007	3.779
Število zasneževalnih topov	2005	12	2005	12
Število teptalnih strojev	2005	2	2005	2
Število prepeljanih smučarjev (na sezono)	2005-2007	945.500	2005-2007	775.933
Število prepeljanih smučarjev (na sezono)	2008	1.071.000	2008	1.115.404
Število novih delovnih mest	2005-2007	14	2005-2007	14
Število novih delovnih mest	2008	2	2008	2

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

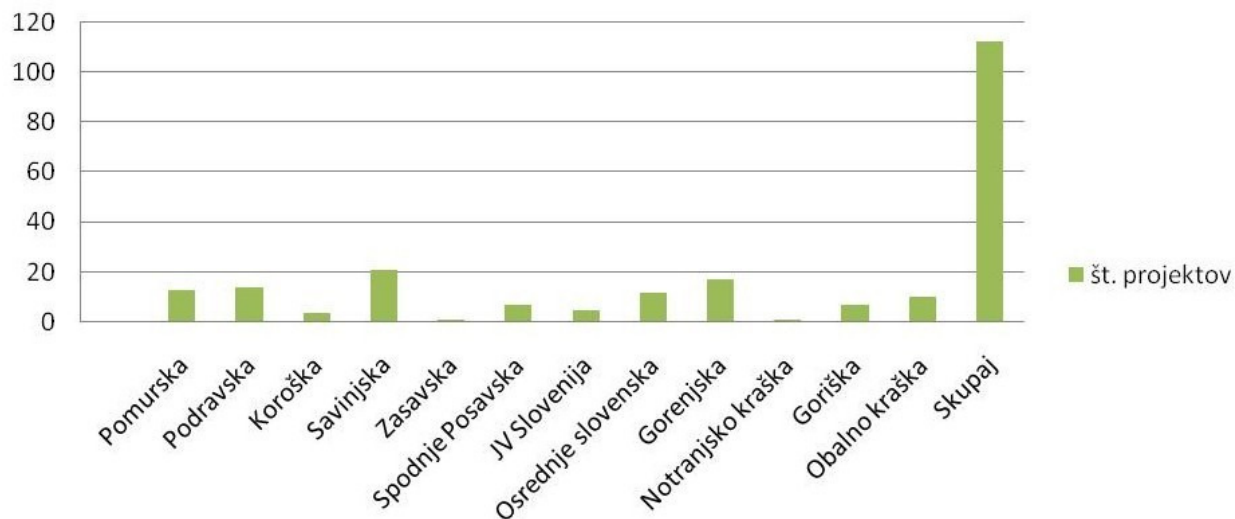
Tabela 12: Primerjava realiziranih kazalnikov z napovedanimi pri investicijah v turistično infrastrukturo v projektih vezanih na management turističnih destinacij, v programskem obdobju 2004–2006

ŠT. RAZPISA	INDIKATOR	MANAGEMENT TUR. DESTINACIJ		NASTANITVENE ZMOGLJIVOSTI		BAZENSKI KOMPLEKSI		ŽIČNICE, UMETNO ZASNEŽEVANJE		TUR. REKREACIJSKI KOMPLEKSI		SKUPAJ	
SKUPAJ VSI TRIJE RAZPISI	št. podprtih projektov	8	22%	18	50%	4	11%	5	14%	1	3%	36	100%
	vrednost projektov v SIT	700.288.000	1%	36.623.164.000	74%	7.955.871.000	16%	3.579.699.000	7%	475.951.000	1%	49.334.974.000	100%
	vrednost projektov v €	2.922.250,04	1%	152.825.755,30	74%	33.199.261,39	16%	14.937.819,23	7%	1.986.108,33	1%	205.871.198,46	100%
	vrednost sofinanciranja v SIT	302.706.000	3%	7.868.684.000	73%	1.496.094.000	14%	880.914.000	8%	173.700.000	2%	10.722.098.000	100%
	vrednost sofinanciranja v €	1.263.169,75	3%	32.835.436,49	73%	6.243.089,63	14%	3.675.988,98	8%	724.837,26	2%	44.742.522,12	100%

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

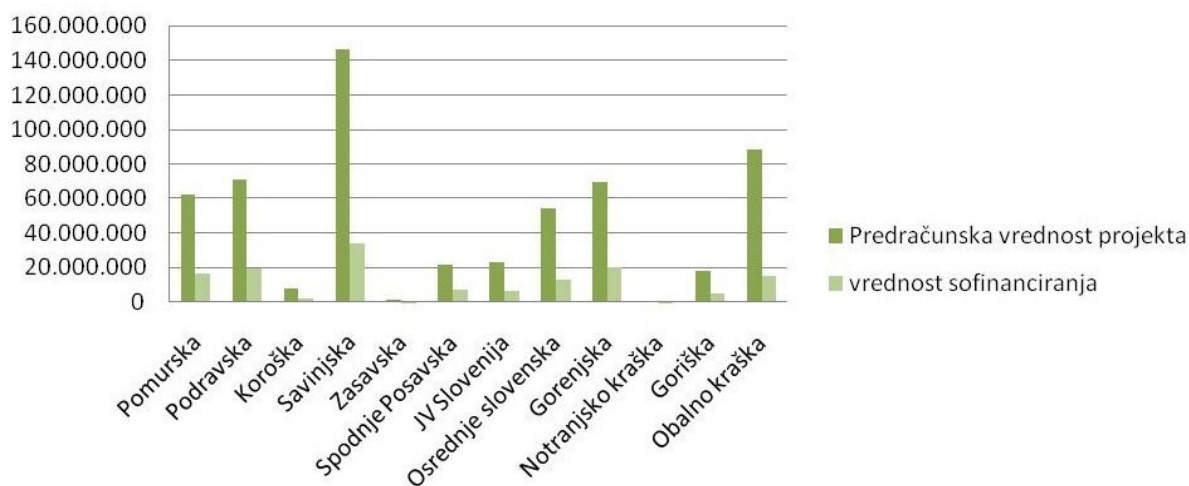
Priloga 3: Sofinancirani projekti v stari in novi finančni perspektivi po regijah

Slika 1: Pregled števila sofinanciranih projektov v stari in novi finančni perspektivi skupaj po regijah

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Slika 2: Pregled predračunske vrednosti ter vrednosti sofinanciranja sofinanciranih projektov v stari in novi finančni perspektivi skupaj po regijah

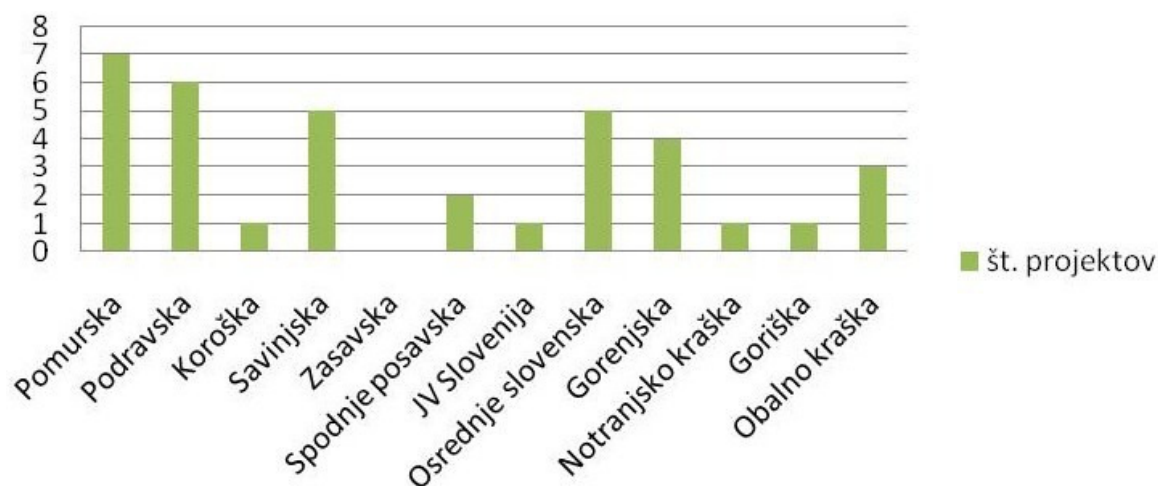

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

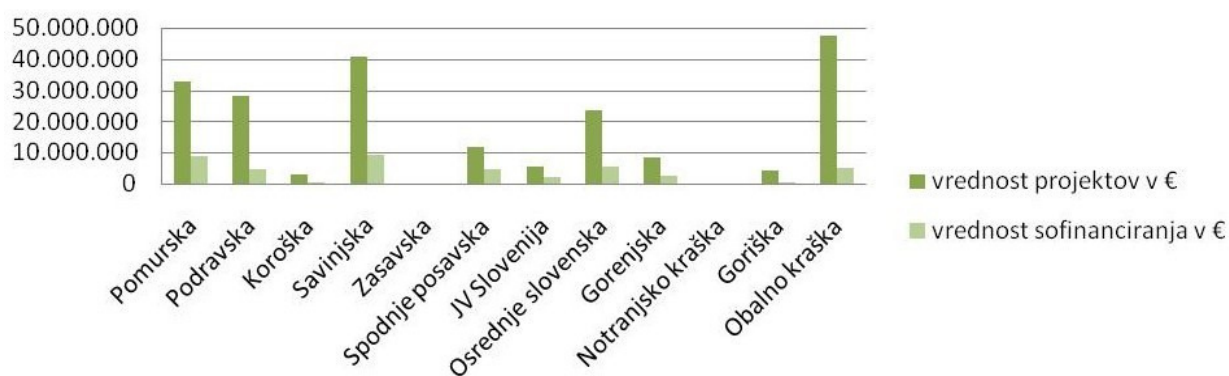
Priloga 4: Stara finančna perspektiva: vrednost projektov in sofinanciranje projektov po regijah

Slika 3: Pregled števila sofinanciranih projektov v stari finančni perspektivi po regijah

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Slika 4: Pregled predračunske vrednosti ter vrednosti sofinanciranja sofinanciranih projektov v stari finančni perspektivi po regijah

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Priloga 5: Število projektov po regijah (vrednost in sofinanciranje – vsi trije razpisi skupaj) v starem programskem obdobju

Tabela 13: Število projektov po regijah (vrednost in sofinanciranje – vsi trije razpisi skupaj) v starem programskem obdobju

REGIJA	ŠT. PROJEKTOV	%	VREDNOST PROJEKTOV V €	%	VREDNOST SOFINANCI-RANJA V €	%	ŠT. PROJEKTOV (Brez managementa)	ŠT. DELOVNIH MEST	%	ŠT. NOVIH LEŽIŠČ	%	ŠT. NOČITEV	%
1-a Pomurska	7	19	32.731.781,00	16	9.089.484,23	20	6	182	24	606	18	127.770	18
2-a Podravska	6	17	28.327.837,60	14	4.878.772,32	11	5	119	16	324	10	104.196	15
3-b Koroška	1	3	3.004.506,76	1	500.751,13	1	1	6	1	0	0	0	0
4-b Savinjska	5	14	40.569.287,30	20	9.176.210,15	21	3	241	32	852	26	167.334	24
5-a Zasavska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-a Spodnjeposavska	2	6	11.976.327,00	6	4.790.527,46	11	2	60	8	334	10	73.500	10
7-b JV Slovenija	1	3	5.586.988,82,00	3	2.102.724,92	5	1	14	2	200	6	40.265	6
8-d Osrednjeslovenska	5	14	23.482.098,20	11	5.522.596,39	12	3	37	5	633	19	116.765	17
9-c Gorenjska	4	11	8.239.058,59	4	2.555.758,64	6	4	41	5	137	4	32.500	5
10-b Notranjsko-Kraška	1	3	41.729,26	0	166.917,04	0	0	0	0	0	0	0	0
11-c Goriška	1	3	4.175.475,71	2	784.351,53	2	1	5	1	0	0	0	0
12-d Obalno-Kraška	3	8	47.360.545,00	23	5.174.428,31	12	2	49	6	239	7	45.000	6
SKUPAJ	36	100	205.871.198,00	100	44.742.522,10	100	28	754	100	3.325	100	707.330	100

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Priloga 6: Prijavljene vloge po velikosti prijavitelja, podprte vloge po velikosti prijavitelja ter po odpiranjih iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013

Tabela 14: Prijavljene vloge po velikosti prijavitelja, podprte vloge po velikosti prijavitelja ter po odpiranjih iz razpisa MG v programskem obdobju 2007–2013

VELIKOST PRIJAVITELJA	ŠTEVILO PRISPELIH VLOG		ŠTEVILO ODOBRENIH VLOG		PREDRAČUNSKA VREDNOST IZBRANIH VLOG V €		VREDNOST PRIČAKOVANEGA SOFINANCIRANJA V €	
	SPS	MG	SPS	MG	SPS	MG	SPS	MG
MIKRO	12	0	4	0	6.071.219,00	0	2.257.368,00	0
MALA	66	36	32	16	48.005.575,07	128.423.025,41	16.419.569,60	38.317.458,95
SREDNJE VELIKA	7	15	2	6	5.379.262,90	51.298.077,00	1.031.742,00	13.489.105,00
VELIKA	0	34	0	16	0	118.368.432,60	0	25.509.142,13
SKUPAJ	85	85	38	38	59.456.056,97	298.089.535,01	19.708.679,60	77.315.706,08

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Priloga 7: Število podprtih projektov, vrednosti projektov ter vrednost sofinanciranja po indikatorjih: nastanitvene zmogljivosti, bazenski kompleksi, žičnice in umetno zasneževanje ter turistični rekreacijski kompleksi iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

Tabela 15: Število podprtih projektov, vrednosti projektov ter vrednost sofinanciranja po indikatorjih: nastanitvene zmogljivosti, bazenski kompleksi, žičnice in umetno zasneževanje ter turistični rekreacijski kompleksi iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

REGIJA	ŠT. PROJEKTOV RAZPISA SPS	VREDNOST PROJEKTOV RAZPISA SPS	VREDNOST SOFINANCIRANJA PROJEKTOV RAZPISA SPS	ŠT. PROJEKTOV RAZPISA MG	VREDNOST PROJEKTOV RAZPISA MG	VREDNOST SOFINANCIRANJA PROJEKTOV RAZPISA MG	ŠT. PROJEKTOV IZ RAZPISA MG IN SPS	%	VREDNOST PROJEKTOV RAZPISA MG IN SPS	%	VREDNOST SOFINANCIRANJA RAZPISA MG IN SPS	%
Pomurska	4	6.682.572,00	2.210.195,00	2	22.582.722,00	5.416.161,00	6	7,89	29.265.294,00	9,11	7.626.356,00	8,64
Podravska	4	8.490.373,00	2.900.260,00	4	34.268.033,00	11.754.000,00	8	10,53	42.758.406,00	13,31	14.654.260,00	16,59
Koroška	3	4.821.530,00	1.775.812,00	0	0	0	3	3,95	4.821.530,00	1,50	1.775.812,00	2,01
Savinjska	5	10.733.944,79	2.833.422,00	11	94.795.925,00	22.502.136,00	16	21,05	105.529.870,00	32,86	25.335.558,00	28,69
Zasavska	1	1.200.000,00	480.000,00	0	0	0	1	1,32	1.200.000,00	0,37	480.000,00	0,54
Spodnjeposavska	4	3.021.382,00	1.152.953,00	1	6.381.930,00	1.539.232,00	5	6,58	9.403.312,00	2,93	2.692.185,00	3,05
JV Slovenija	2	1.243.629,00	451.451,00	2	15.986.627,00	3.773.648,00	4	5,26	17.230.256,00	5,36	4.225.099,00	4,78
Osrednjeslovenska	4	4.614.464,00	1.782.804,00	3	25.987.470,00	6.186.441,00	7	9,21	30.601.934,00	9,53	7.969.245,00	9,02
Gorenjska	5	9.231.939,25	2.922.016,60	8	51.739.060,00	14.764.290,00	13	17,11	60.970.999,00	18,99	17.686.307,00	20,02
Notranjsko- Kraška	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Goriška	4	7.411.473,09	2.399.066,00	2	6.391.200,00	1.857.900,00	6	7,89	13.802.673,00	4,30	4.256.966,00	4,82
Obalno- Kraška	2	2.004.750,00	800.700,00	5	38.556.667,00	9.521.898,00	7	9,21	40.561.417,00	1,74	10.322.598,00	1,84
SKUPAJ	38	59.456.057,13	19.708.679,60	38	296.689.634,00	77.315.706,00	76	100,00	356.145.691,00	100,00	97.024.386,00	100,00

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.

Priloga 8: Indikatorji: število delovnih mest, število ležišč, število nočitev, število obiskovalcev, površina bazena ter št. green fee-jev po regijah iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

Tabela 16: Indikatorji: število delovnih mest, število ležišč, število nočitev, število obiskovalcev, površina bazena ter št. green fee-jev po regijah iz razpisa MG in SPS v programskem obdobju 2007–2013

REGIJA		ŠT. NOVIH DELOVNIH MEST		ŠT. LEŽIŠČ		ŠTEVILO NOČITEV		ŠT. OBISKO-VALCEV	POVRŠINA BAZENA (M2)	ŠT. GREEN FEE-JEV
		MG	SPS	MG	SPS	MG	SPS	MG	MG	MG
1-A	Pomurska	40	176	181	62.464	61.350				23
2-A	Podravska	94	195	322	27.817	75.792		58.000		26
3-B	Koroška	0	125	0	17.809	0		0		15
4-B	Savinjska	282	145	661	30.907	405.448		243.058	1.468	48
5-A	Zasavska	0	64	0	5.472	0		0	0	7
6-A	Spodnje posavska	16	85		9.622			53.788	502,5	11
7-B	JV Slovenija	26	70	116	10.517	28.580	13.902			9
Skupaj posamezno		458	860	1.280	164.608	571.170	13.902	354.846	1.971	139
Skupaj		1.318		165.888		585.072		354.846	1.971	139

Vir: Povzeto po dokumentaciji o razpisih na Ministrstvo za gospodarstvo: Direktorat za turizem, 2009.